

Paavalin kirje hebrealaisille

Aramea-suomi interlinear

Koko teksti ja historia osoittaa, ettei tätä kirjettä ole ainakaan kreikan kielellä kirjoitettu. Hyvä kysymys onkin, miksi Paavali kirjoittaisi hebrealaisille jollain muulla, kuin heidän käyttämällään kielellä? Codex Khabouris mainitsee, että sen teksti on kirjoitettu sata vuotta suuren vainon jälkeen, siis vuonna 164, ja sivuja on korjailtu ja vaihdettu vuosisatojen kuluessa, kuten tutkija De Mar Shimun kirjoitti 1965, joten käytän sitä tässä käännöksessä mukana, samoin käytössä ja tekstipohjana on critical text (Gwilliam, Clarendon Press 1901). Useat käsikirjoitukset tästä lopettavat sanoihin, ”kirjoitettu Italian Roomassa, ja toimitettu Timoteuksen käsien kautta”. Arameassa tämä on aina ollut Paavalin kirje muiden joukossa, ja siis vankilasta kirjoitettu. Loppupuolella puhutaankin vankien muistamisesta, jae 2:3 ilmoittaa myös, ettei kirjoittaja ollut varsinainen silminnäkijä. Aleksandian Klemens mainitsee noin vuonna 190, että Paavali kirjoitti tämän hebrealaisten omalla kielellä, ja lääkäri Luukas huolella käänsi sen kreikaksi. Eusebius kirjoittaa samoin, mutta lisää vielä, että ”toiset sanovat, että Klemens käänsi tekstin kreikaksi”. Mikä todennäköisesti pitää paikkansa, Luukas ei olisi jättänyt niin suuria virheitä tekstiin, esim. Melkisedek, ”jolla ei ole sukua”, pitäisi olla ”jota ei ole sukuluetteloiissamme” – asia, jonka Luukas olisi varmasti ymmärtänyt oikein. Hieronymus taas kirjoittaa, että Paavali kirjoitti kaikki kirjeensä aramean kielellä, ja ne käännettiin kreikaksi. Paavali syntyiikin alueella, jossa pääasiallinen kieli oli aramea. Kaikki ’pyhien kirjoitusten’ ulkopuoliset tekstit oli kirjoitettu aramean kielellä, esim. talmud. Sen enempää perustelematta, Herra siunatkoon lukijaa ja avatkoon ”sanon vääräntämätöntä maitoa” – tekstiä, johon länsimaiset kirkkokunnat eivät ole vaikuttaneet millään tavalla.

Piikkiössä marras-joulukuussa 2013, kielelliset korjaukset ja tarkennukset tammi-helmikuu 2016.
Tuomas Levänen

1 בכל מנון ובכל דמון מלל אלהא עם אבהין בנביא

profeetoissa isämme kanssa Jumala puhui tavoilla kaikissa ja osista kaikissa .

מן קדים

alusta .

Jumala puhui kaikissa osissa ja kaikilla tavoilla isiemme kanssa, profeetoissa, alusta alkaen.

2 ובהלין יומתא אחריא מלל עמן בברה דלה סם

sääti hänen jonka pojassaan kanssamme puhui viimeiset päivissä näissä ja .

ירתא דכלמדס ובה עבד לעלמא:

maailman teki kauttaan ja kaiken perillinen

Ja näissä viimeisissä päivissä hän puhui kanssamme pojassaan, jonka hän sääti olemaan kaiken perillinen, ja jonka kautta hän teki maailmankaikkeuden.

3 דהויו צמחא דשובחה וצלמא דאיתותה ואחיד כל

kaikki ylläpitää ja olemuksensa muoto ja kirkkautensa loisto on hän joka .

בחילא דמלתה והו בקנומה עבד דוכיא דחטהין ויתב

istuu ja syntiemme puhdistus teki olemuksessaan hän ja sanansa voimassa .

על ימינא דרבותא במרומא:

korkeudessa suuruuden oikealla yllä

Hän, joka on hänen kirkkautensa loisto, ja hänen olemuksensa muoto, ja hän ylläpitää kaiken sanansa voimalla, ja hän olemuksessaan teki syntiemme puhdistuksen, ja istuu ylhäällä, suuruuden oikealla puolella korkeudessa.

4 והנא כלה ירב מן מלאכא איך מא דמיתר שמא דירת

omistaa jonka se nimi rikkaampi mitä kuin enkelit kuin suurempi kaikki tämä ja .

מן דילהון:

heidän omansa kuin

Ja tämä on kaikkia enkeleitä suurempi, niin kuin on se nimi, jonka hän omistaa, paljon rikkaampi kuin heidän.

Tässä ”nimi” on aramean vastine hebrean ha’Shem –termille. שמא Juutalainen lukija ymmärtää yhteyden välittömästi, eikä sana tule kreikasta esiin. Codex Khabouris alkaa tästä jakeesta, alkuosa on tuhoutunut.

5 לאינא גיר מן מלאכא ממתום אמר אלהא דברי אנת

sinä poikani että Jumala sanoi milloinkaan enkeleistä sillä millaiselle .

אנא יומנא ילדתך ותוב דאנא אהוא לה לאבא והו נהוא

oleva hän ja isä hänelle oleva minä taas ja sain tänään minä

לי לברא:

poika minulle

Sillä kenelle enkeleistä Jumala on milloinkaan sanonut, että ”sinä olet minun poikani, tänään minä sinut sain”, ja taas, että, ”minä olen oleva hänelle isä, ja hän on oleva minulle poika”.

Sain (vrt. synnytin, mutta sanatarkasti synnyttämisestä on eri verbi); lausetta lainataan myös Apt.13:33. Sana on käytössä TgLev.12:7, Tgls21:3 ja Tgls13:8. Lainaus menee tarkalleen peshitta Psalmi 2:7 mukaan.

6 תוב דין אמתי דמעל בוכרא לעלמא אמר דלה נסגדון

palvokaa häntä sanoo maailmankaikkeudelle esikoinen tuo hän kun mutta taas .

כלהון מלאכא דאלהא:

Jumalan enkelit he kaikki

Mutta taas, kun hän tuo sitä esikoista maailmaan, hän sanoo, että ”palvokaa häntä, kaikki Jumalan enkelit!”

7 על מלאכא דין הכנא אמר דעבד מלאכוהי רוח

tuuli sanansaattajansa tekee sanoi näin mutta enkelit ylle .

ומשמנוהי נור יקדא:

palava tuli hänen palvelijansa ja

Mutta enkeleistään hän sanoi näin, että ”hän tekee sanansaattajakseen tuulen, ja palava tuli on hänen palvelijansa.”

8 על ברא דין אמר דכורסיד דילך אלהא לעלם עלמין

iankaikkisuudet iankaikkisuudelle Jumala omasi valtaistuimesi sanoi mutta poika ylle .

שבטא פשיטא שבטא דמלכותך:

kuningaskuntasi valtikka suora valtikka

Mutta siitä pojasta hän sanoi, "sinun valtaistuimesi, Jumala, on aina ja iankaikkisesti. Oikea valtikka on sinun kuningaskuntasi valtikka."

Peshitta on suora, oikea, oikeamielinen. Sanaa käytetään myös aramean kielisestä UT:sta. Kol.3:22, Matt.6:22.

9 רחמת כאנותא וסנית עולא מטל הנא משחך אלהא

Jumala sinut voidellut tämän tähden vääryys vihannut ja puhtautta rakastanut .

אלהך משחא דחדותא יתיר מן חבריך:

työtovereistasi enemmän ilon öljyllä Jumalasi

Sinä olet rakastanut vanhurskautta ja vihannut vääryyttä; tämän tähden on Jumala, sinun Jumalasi, voidellut sinua ilon öljyllä enemmän kuin kanssapalvelijoitasi.

Iloöljyllä voitelemisesta on erikoinen runomuotoinen sanonta, joka ei tietenkään käänöksissä näy. אלהך משחא – משחך אלהא – *maschach alaha, alahach mescha*. Jakeessa tulee esiin aramean vastakohtat vääryydelle ja puhtaudelle, 5Moos.32:4 mukaan vääryys on se, mitä Jumalassa ei ole, ja tämä puhtaus sen vastakohta.

10 ותוב אנת מן ברישית סמת שתאסיה דארעא ושמיא

taivaat ja maan perustuksensa asettanut alusta sinä taas ja .

עבד אידיך אנון:

ovat käsiesi tekoa

Ja taas, sinä olet alussa asettanut maan perustuksen, ja taivaat ovat sinun kättesi työtä.

"Alusta", man'bereishit, sanalla viitataan tässä muodossa yleensä aina luomistyöhön, se on myös raamatun ensimmäinen sana. Muuten arameassa käytetään man'kadmai, kun sanotaan 'alusta'.

11 הנון נעברון ואנת קים אנת וכלהון איך נחתא נבלון:

kuluvat vaate kuin ne kaikki ja sinä pysyt sinä ja katoavat nämä .

Nämä kulkevat pois, ja sinä pysyt, ja ne kaikki kuluvat, kuin vaate.

12 ואיך תכסיתא תעוף אנון הנון נתחלפון ואנת איך

kuin sinä ja vaihtuvat nämä heidät käärit vaatteen kuin ja .

דאיתיד אנת ושניך לא נגמרן:

täydellistyvät ei vuotesi ja sinä olet joka

Ja kuin vaatteen, sinä käärit nämä kasaan, ne muuttuvat, ja sinä, sinä, joka olet, ja sinun vuotesi eivät pääty.

13 למן דין מן מלאכא ממתום אמר דתב מן ימיני עדמא

kunnes oikealla puolella istu sanoi milloinkaan enkeleistä mutta kenelle .

דאסים בעלדבביך כובשא תחית רגליך:

jalkojesi alle istuin vihollisesi asetan

Mutta kenelle enkeleistä hän on milloinkaan sanonut, että "istu oikealla puolellani, kunnes minä asetan sinun vihollisesi istuimeksi jalkojesi alle" ?

14 לא הא כלהון איתיהון רוחא דתשמשתא דמשתדרין

lähetetyt jotka palvelutyön henkiä ovat ne kaikki katso ei .

בתשמשתא מטל אילין דעתידין למארת חיא:

elämä perimään tulevat jotka ne tähden palvelemissa

Katso, eivätkö ne kaikki ole palvelevia henkiä, lähetetty olemaan palvelemissa niiden tähden, jotka tulevat perimään elämän?

2:1 מטל הנא חיבינן דיתיראית נהוא במדס דשמען

kuulleet mitä asiassa oleva enemmän että velassa olemme tämän tähden .

דלא נפל

lankea ettemme

Tämän tähden me olemme velalliset; että enemmän tulisi olla siinä, mitä olemme kuulleet, ettemme lankea.

Kreikan loppu on tässä hyvin abstrakti, kun taas aramea menee paremmin mm. 2Piet.1:10 mukaan.

2 אן גיר מלתא דאתמללת ביד מלאכא אשתררת וכל

kaikki ja vahvistettiin enkelit kautta puhutti joka sana sillä jos .

דשמעה ועבר עליה קבל פורענא בכאנותא:

puhtaudessa palkinto saanut sen rikkoi ja kuuli joka

Sillä jos se sana, joka puhuttiin enkelien kautta, tuli vahvistetuksi, ja kaikki, jotka sen kuulivat ja sitä rikkovat, saivat palkinnon oikeudenmukaisuuden mukaisesti,

3 איכנא חנן נערוק אן נבסא על אילין דהנון אנון חיינ

elämämme ovat nämä jotka niiden ylle halveksimme jos pakenisi me kuinka .

הנון דשריו מן מרן למתמללו ומן אילין דמנה שמעו בן

meissä kuuluivat häneltä jotka niistä ja puhutun herrastamme alkoi joka nämä

אשתררו:

tekivät todelliseksi

Kuinka me voimme päästä pakoon, jos halveksimme näitä asioita, jotka ovat meidän elämämme, näitä, jotka alkoivat meidän Herramme puhumina, ja nuo meistä, jotka kuuluivat ne häneltä, vahvistivat ne?

4 כד סהד עליהון אלהא באתותא ובתדמרתא ובחילא

voimassa ja . ihmeteoissa ja merkeissä Jumala niistä todisti kun .

משחלפא ובפולגא דרוחא דקודשא דאתיהבו איך

kuin annettiin jotka pyhyden hengen jakamisessa ja erilaiset .

צבינה:

tahtonsa

Kun Jumala todisti niistä merkeissä ja ihmeteoissa, ja monenlaisessa voimassa, ja siinä pyhyden hengen jakamisessa, jota annettiin hänen tahtonsa mukaan.

5 לא הוא גיר למלאכא שעבד עלמא דעתיד דעלוהי

se josta tuleva joka maailma alisti enkeleille sillä ollut ei .

ממלינן:

puhumme

Sillä ei hän ollut enkeleille alistanut tulevaa maailmaa – sitä, josta me puhumme.

6 אלא איך דמסהד כתבא ואמר מנו גברא דעהדתייהי

häntä muistat että ihminen mikä sanoo ja kirjoitus todistaa kuin vaan .

וברא דאנשא דסערתייהי:

hänestä välität joka ihmisen poika ja

Vaan niin kuin se kirjoitus todistaa ja sanoo, ”mikä on ihminen, että sinä häntä muistat, ja ihmisen poika, että hänestä välität?”

7 אמכתייהי קליל מן מלאכא תשבוחתא ואיקרא סמת

asettanut kunnia ja kirkkaus enkelit kuin vähän hänet alensit .

ברישה ואשלטתייהי בעבדא דאידיך:

käsiesi teossa annoit hänelle vallan ja päässä

Sinä teit hänet vähän alhaisemmaksi kuin enkelit, kirkkaus ja kunnia on asetettu hänen päähänsä, ja annoit hänelle vallan sinun kättesi tekoihin.

8 וכל מדם שעבדת תחית רגלוהי בהי דין דכל מדם

asia kaikki että kuin siinä jalkojensa alle alistanut asia kaikki ja .

שעבד לה לא שבק מדם דלא משעבד השא דין לא

ei kuin nyt alistettu ettei asia jää ei hänelle alisti

עדכיל חזינן דכל מדם משעבד לה:

hänelle alistettu asia kaikki että näemme vielä

Ja kaiken hän on alistanut hänen jalkojensa alle. Kun on alistettu, ei jää mitään asiaa, ettei olisi alistettu. Nyt emme kuitenkaan vielä näe, että kaikki asiat olisi hänelle alistetut.

9 הו דין דמדך קליל מן מלאכא חזינן דהויו ישוע מטל

tähden Jeshua on että hän näemme enkeleistä vähän alempi mutta hän .

חשא דמותה ותשבוחתא ואיקרא סים ברישה הו גיר

sillä hän päässään asetettu kunnia ja kirkkaus ja kuolemansa kärsimys

בטיבותה אלהא חלף כלנש טעם מותא:

kuolema maistoi jokainen puolesta Jumala hyvydessään

Mutta että hän on vähän alempi kuin enkelit, me näemme, että Jeshuan, kuolemansa kärsimyksen tähden, hänen päähänsä on asetettu kirkkaus ja kunnia, sillä hyvydessään Jumala antoi hänen maistaa kuolemaa jokaisen sijasta.

Codex Khabouris sanoo lopun eri tavalla: 'satar man alaha zolaf kal enash' – sillä hän, kaikkien ihmisten, paitsi Jumalan sijaan(, maistoi kuolemaa).

10 יאא הוא גיר להו דכל באידה וכל מטלתה ובניא

lapset ja hänen tähtensä kaikki ja kädessään kaikki joka hänelle sillä oli sopivaa .

סגיאא אעל לתשבוחתא דלרישא דחייהון בחשה

kärsimyksessä elämänsä että pään että kirkkaudelle tuoda monet

נגמריוהי:

täydellistyisi

Sillä oli sopivaa hänelle, jonka kädessä kaikki on, ja kaikki on hänen tähtensä, ja niille monille kirkkauteen sisään tuleville, että heidän elämänsä ruhtinas tulisi kärsimyksen kautta täydelliseksi.

11 הו גיר דקדש והנון דאתקדשו מן חד אנון כלהון מטל

tähden he kaikki ovat yhdestä pyhitetään jotka nämä ja pyhittää joka sillä hän .

הנא לא בהת דנקרא אנון אחוהי:

veljensä heitä kutsuva että häpeä ei tämän

Sillä hän, joka pyhittää, ja nämä, jotka pyhitetään, ovat kaikki yhdestä. Tämän tähden hän ei häpeä kutsua heitä hänen veljikseen,

12 כד אמר אסבר שמך לאחי ובגוה דעדתא אשבחך:

sinua ylistän seurakunnan sisällä ja veljilleni nimeäsi julistan sanoi kun .

Kun hän sanoi, "minä aion julistaa veljilleni sinun nimeäsi, ja seurakunnan sisällä aion sinua ylistää".

13 ותוב דאנא אהוא תכיל עלוהי ותוב הא אנא ובניא

lapset ja minä katso taas ja hänen ylleen luottaen oleva minä taas ja .

דיהב לי אלהא:

Jumala minulle antoi jotka

Ja taas, että "häneen minä luotan", ja taas, "katso, minä ja lapset, jotka Jumala antoi minulle".

14 מטל גיר דבניא אשתותפו בבסרא ודמא אף הו בה

siinä hän myös veri ja lihassa yhdisti lapset jotka sillä koska .

בדמותא אשתותף בהין בהלין דבמותה נבטל

tuhoaisi kuolemassaan että kanssaan näissä yhdistyi kataisuudessa

למן דאחיד שולטנא דמותא דאיתוהי סטנא:

satana on joka kuoleman valta piti joka kenelle

Sillä koska lapset, jotka yhdistyvät lihassa ja veressä, siinä hän myös yhdistyi heidän kanssaan tässä muodossa, että kuolemansa kautta tuhoaisi sen, joka piti kuolemaa käskyvallassaan, joka on satana.

Yhdistää-verbi on ainakin Fil.4:15, jossa suomalainen teksti puhuu tiliyhteydestä, ja Room.15:27, jossa kansakunnat on yhdistetty hengellisiin.

15 ונשרא להנון אילין דבדחלתא דמותא בכלהון חייהון

heidän elämänsä kaikessa kuoleman pelon kautta jotka ne näille vapauttaisi ja .

משעבדין הו לעבדותא:

orjuudelle oli alistetut

Ja vapauttaisi nämä, joiden elämä oli kuoleman pelon kautta kaikessa alistettu orjuudelle.

16 לא הוא גיר על מלאכא משלט הוא מותא אלא על

ylle vaan kuolema oli valta enkelit yli sillä ollut ei .

זרעה דאברהם משלט הוא:

oli valta Abrahamin siemen

Sillä ei kuoleamalla ollut lupaa enkelten yli, vaan kuoleamalla oli lupa Abrahamin siemenen ylle.

Codex Khabouris sanoo jakeen niin kuin se on kreikan tekstissäkin.

17 מטל הנא זדק הוא דבכל מדם נתדמא לאחוהי דנהוא

olisi että veljilleen kaltaisuuteen asiat kaikessa että oli oikeaa tämän tähden .

מרחמנא ורב כומרא מהימנא בדאלהא ונהוא מחסא

armahdus tulisi ja Jumalassa joka uskollinen pappi suuri ja säälivä .

על חטהוהי דעמא:

kansakunnan synnit ylle

Tämän tähden oli oikeaa, että hän olisi kaikessa veljiensä kaltainen, että hän olisi säälivä, ja ylipappina uskollinen Jumalassa, ja tulisi armo kansakunnan syntien ylle.

Mchasa on armahdus eikä sovitus, Tgls.53:9 (Jastrow). UTn puolella 'sovitus'-termiä ei juurikaan käytetä, sillä Messias, Jumalan karitsa, otti pois maailman synnin. Sovitus oli papillinen toimitus vanhan liiton aikaan. Lisäksi aramea tuo aina esiin, kuinka usko ja uskollisuus tulee Jumalan puolelta.

18 **בהי גיר דהו חש ואתנסי משכח דנעדר לאילין**

niille auttava että pystyy kiusattu ja kärsi hän että sillä tässä .

דמתנסי:

kiusatut jotka

Sillä tässä, että hän kärsi ja oli kiusattu, hän pystyy auttamaan niitä, joita kiusataan.

3:1 מכיל אחי קדישא דאתקריתון בקרינא דמן שמיא

taivaista joka kutsussa kutsutut jotka pyhät veljeni sen tähden .

חזאוהי להנא שליחא ורב כומרא דתודיתן ישוע משיחא:

Messias Jeshua tunnustuksemme pappi suuri ja apostoli tätä ajatelkaa

Sen tähden, pyhät veljeni, jotka olette kutsuttu siinä kutsussa, joka on taivaista, ajatelkaa tätä apostolia ja ylipappia, jota me tunnustamme. Jeshua on se Messias.

2 דמהימן למן דעבדה איך מושא בכלה ביתה:

huoneessaan kaikessa Moshe kuin palveli joka hänelle uskollinen joka .

Joka oli uskollinen hänelle, jota hän palveli – niin kuin Moshe oli kaikessa huoneessaan.

Viittaus 4Moos.12:7, "Mooses, hän on uskollinen koko minun talossani". Beit on huone tai talo.

3 סגיאא הי גיר תשבוחתה דהנא טב מן דמושא איכנא

kuten Moshen enemmän paljon tämän kirkkautensa sillä on suurempi .

דסגי איקרא דבניה דביתא טב מן בנינה:

rakennuksensa enemmän paljon huoneen rakentaja kunnia suuren

Sillä tämän kirkkaus on suurempi, paljon enemmän kuin Moshen. Aivan kuten huoneen rakentaja saa suuren kunnian, paljon enemmän kuin hänen rakennuksensa.

4 כל ביתא גיר מן אנש הו מתבנא הו דין דבנא

rakensi joka mutta hän rakentama se ihmisestä sillä huone kaikki .

כל אלהא הו:

hän Jumala kaikki

Sillä jokainen huone on ihmisestä, hänen rakentamansa, mutta hän, joka on kaiken rakentanut, on Jumala.

5 ומושא איך עבדא אתהימן בביתא כלה לסהדותא

todistukselle kaikki huoneessa uskottiin palvelija kuin Moshe ja .

דאילין דעתידין הוי למתמללו באידה:

hänen kauttaan puhutuille oli tuleva jotka niistä

Ja niin kuin palvelija Moshe oli uskollinen kaikessa huoneessa, todistuksena niistä asioista, jotka olivat tuleva puhutuksi hänen kauttaan,

6 משיחא דין איך ברא על ביתה ואיתוהי ביתה חנן אן

jos me huoneensa olemme ja huoneensa yli poika kuin mutta Messias .

עדמא לחרתא נאחוד גליות אפא ושובהרא דסברה:

evangeliuminsa kunnia ja kasvot peittämättä kiinnipitävä loppuun kunnes

Mutta Messias, niin kuin poika, on oman huoneensa yllä, ja hänen huoneensa olemme me, jos loppuun saakka pidämme kiinni peittämättömin kasvoin ja kunnialla sitä hänen evangeliumiaan.

7 מטל דאמרת רוחא דקודשא דיומנא אן בקלה

äänensä jos tänään pyhyiden henki sanoi koska .

תשמעון:

kuulette

Koska pyhyiden henki on sanonut, että "tänään, jos te kuulette hänen äänensä",

8 לא תקשון לבותכון למרגזותה איך ממררנא ואיך

kuin ja kapinalliset kuin vihastuttaaksenne sydämiänne kovettako älkää .

יומא דנסיונא דבמדברא:

erämaassa kiusauksen päivä

Älkää kovettako sydämiänne vihastuttaaksenne häntä niin kuin kapinalliset, ja niin kuin sinä kiusauksen päivänä erämaassa.

'Vihastuttaaksenne häntä' puuttuu kreikan teksteistä. Jos teksti olisi käänös, tätäkään ei tässä olisi.

9 דנסיוני אבהיכון ובקו חזו עבדי ארבעין שנין:

vuosia 40 tekoni näkivät koettelivat ja teidän isänne minua kiusasivat .

Teidän isänne kiusasivat minua, ja koettelivat, vaikka näkivät minun tekoni neljänkymmenen vuoden ajan.

10 מטל הנא מאנת לי בדרא הו ואמרת דעמא הו דטעא

eksyy joka hän kansan sanoin ja se sukupolvi minulle väsyin tämän tähden .

לבהון והנון לא ידעו אורחתי:

teitäni tunne eivät nämä ja sydämet

Tämän tähden se sukupolvi väsytti minut, ja minä sanoin, että se on kansa, joka eksyy sydämässään, eivätkä tunteneet minun teitäni.

11 ואיך דימית ברוגזי דלא נעלון לניחתי:

lepooni astuva eivät jotka vihassani vannoin kuin ja .

Ja niin kuin minä vihassani vannoin, että he eivät saa astua minun lepooni.

12 אזדהרו הכיל אחי דלמא נהוא באנש מנכון לבא

sydän teistä ihmisessä oleva ettei veljeni sen tähden varokaa .

בישא דלא מהימן ותפרקון מן אלהא חיא:

elävä Jumalasta lähtisitte ja uskollinen ei joka paha

Varokaa, sen tähden, veljeni, ettei teillä olisi kenelläkään sellainen paha sydän, joka ei ole uskollinen, ja lähtisitte pois elävästä Jumalasta.

13 אלא בעו מן נפשכון כלהון יומתא עדמא ליומא

päivälle saakka päivät ne kaikki sieluistanne etsikää mutta .

דמתקרא יומנא דלא נתקשא אנש מנכון בטעיותא

eksytyksessä teistä ihminen kovettuisi ettei tänään kutsutaan jota

דחטיתא:

synnin

Mutta tutkikaa sielujanne joka päivä, kunnes tulee se päivä, josta sanotaan "tänään", ettei kukaan teistä kovettuisi synnin eksytyksessä.

14 אתחלטן גיר עם משיחא אן מן רישיתא ועדמא

saakka ja alusta jos Messias kanssa sillä meidät liitetty .

לאחריתא בה בקימא הנא שרירא נחמסן:

pitäkäämme totuus tämä pysymässä siinä loppuun .

Sillä meidät on liitetty Messiaan kanssa, jos alusta, ja loppuun saakka, siinä pysymme. Pitäkäämme tämä totuus.

15 איכנא דאמיר דיומנא אן ברת קלה תשמעון לא

älkää kuulette äänensä tyttäret jos tänään että sanottu joka kuten .

תקשון לבותכון למרגזותה:

vihastuttaaksenne sydämiänne kovettako

Kuten on sanottu, että tänään, jos kuulette hänen hiljaisen äänensä, älkää kovettako sydämiänne, vihastuttaaksenne häntä.

16 מן אנון גיר הנון דשמעו וארגזוהי לא כלהון הלין

nämä he kaikki eikö vihastutti ja kuulivat jotka nämä sillä ovat keitä .

דנפקו מן מצרין ביד מושא:

Moshe kautta Mitsrain'sta lähti joka

Sillä keitä nämä ovat, jotka kuulivat, ja vihastuttivat hänet? Eivätkö nämä kaikki ole niitä, jotka lähtivät Egyptistä Moshe'n kautta?

17 ובאילין מאנת לה ארבעין שנין אלא בהנון דחטו

syntiä jotka näissä ellei vuodet 40 hänelle väsyi näissä ja .

וגרמיהון נפלו במדברא:

erämaassa putosi heidän luunsa ja

Ja keneen hän oli väsynyt neljäkymmentä vuotta, ellei niihin, jotka häntä vastaan tekivät syntiä? Ja heidän luunsa putosivat erämaahan.

18 ועל אילין ימא דלא נעלון לניחתה אלא על הנון דלא

eivät jotka nämä ylle mutta lepoonsa astuva ettei vannoi ne ylle ja .

אתטפיסו:

uskoneet

Ja joista hän vannoi, etteivät he ole astuva sisään hänen lepoonsa – niistä, jotka eivät uskoneet.

19 וחזינן דלא אשכחו למעל מטל דלא הימנו:

totelleet eivät jotka koska astuva pystyneet eivät että näemme ja .

Ja me näemme, että he eivät voineet astua siihen sisälle, koska he eivät totelleet.

4:1 נדחל הכיל דלמא כד קים מולכנא דמעלתא

sisäänmeno että lupaus pysyy kun ettei sen tähden varokaamme .

דלניחתה נשתכח אנש מנכון דפאש מן דלמעל

sisäänmenosta puuttua teistä ihminen havaitaan lepoonsa joka

Varokaamme sen tähden, kun pysyy lupaus hänen lepoonsa sisälle astumisesta, ettei ketään teistä havaitaisi puuttuvan tuosta sisälle astumisesta.

2 אף חנן גיר אסתברן איך דאף הנון אלא לא אותרת

hyödyttänyt ei mutta ne myös kuin julistimme sillä me myös .

אנן להנן מלתא דשמעו מטל דלא ממזגא הות

oli liittyi ei joka koska kuulivat jotka sana niille heitä

בהימנותא להנן דשמעוה:

kuulivat jotka niille uskollisuudessa

Sillä myös me julistimme, niin kuin hekin, mutta heitä ei hyödyttänyt se heidän kuulemansa sana, koska se ei uskollisuudessa liittynyt niihin, jotka sen kuulivat.

3 עאלינן דין לניחתא חנן אילין דהימנן איכנא דין אמר

sanoi mutta kuten uskomme jotka ne me lepoon mutta pääsemme .

איך דימית ברוגזי דלא נעלון לניחתי דהא עבדוהי

tekonsa katso leponi astuva ettei vihassani vannoin kuin

דאלהא מן שוריה דעלמא הו:

ollut maailman perustamisesta Jumalan

Mutta me pääsemme siihen lepoon, jotka uskomme, kuten hän sanoi, niin kuin minä vihassani vannoin, etteivät he ole astuva minun leponi. Katso, Jumalan teot ovat olleet maailman perustamisesta alkaen.

4 אֵיךְ דָאָמַר עַל שַׁבָּתָא דַּאֲתַנִּיחַ אֱלֹהָא בְיוֹמָא שְׁבִיעִיא

seitsemäs päivässä Jumala lepäsi sapatti ylle sanoi joka kuin .

מִן עֲבֹדוּהִי כִלְהוֹן:

ne kaikki teoistaan .

Niin kuin hän sanoi sapatista, että "Jumala lepäsi seitsemäntenä päivänä niistä kaikista teoistaan".

Arameassa seitsemän ja sapatti ovat hyvin lähellä toisiaan. Kreikan teksteissä on aina sapatin sijasta seitsemän, lukemalla ajin tav-kirjaimeksi tämä on mahdollista. Sapatti שַׁבָּתָא , Seitsemän שְׁבִיעִיא . Kääntämällä sanat estrangela- tai vanhemmalle seemiläiselle fontille, lukuvirheen mahdollisuus on todella selkeä.

5 וְהֵרַכָּא תוּב אֲמַר דְּלֹא נְעִלוּן לְנִיחְתִּי:

lepooni astuva eivät sanoi taas tässä ja .

Ja tässä taas hän sanoi, "he eivät ole astuva minun lepooni".

6 מִטַּל הַכִּיל דַּאִית הוּא אַתְרָא דַּאֲנֵשׁ אֲנֵשׁ נְעוּל לֵה וְהַנוּן

nämä ja hänelle astuisivat ihminen ihmiset että paikka on olemassa sen tähden koska .

דַּאֲסַתְבְּרוּ קַדְמִיא לֹא עִלוּ בְדִלָּא אַתְטַפִּיסוּ:

uskoneet eivät siinä astuneet ei ensimmäinen julistettiin

Sen tähden, koska on olemassa paikka, että ihmisistä jotkut sinne astuisivat, ja nämä, joille ensin julistettiin, eivät sinne astuneet, kun eivät uskoneet.

7 תוּב יוֹמָא אַחְרָנָא סַאָם מִן בְּתַר זְבִנָּא סְגִיאָא אִיכְנָא

kuten monet ajat jälkeen asetti toisen päivän taas .

דְּמִן לְעַל כְּתִיב דָאָמַר דּוּיַד דְּיוֹמָנָא אֵן בְּקִלָּה תְּשִׁמְעוּן לֹא

älkää kuuntelette äänessään jos tänään David sanoi kirjoitettu ylhäältä että

תְּקַשׁוּן לְבוֹתְכוּן:

sydämiänne kovettako

Taas hän asetti toisen päivän, monien aikojen jälkeen, kuten on ylhäältä kirjoitettu, että David sanoi, "tänään, jos kuulette hänen äänensä, älkää kovettako sydämiänne".

8 אלו גיר ישוע בר נון אניח הוא אנון לא אמר הוא

oli puhunut ei heidät oli levollistaa Nun poika Jeshua sillä jos .

מן בתרכן על יומא אחרנא:

toinen päivä ylle jälkeen .

Sillä jos Jeshua, Nunin poika, olisi saattanut heidät lepoon, ei olisi puhuttu toisesta, jälkeen tulevasta päivästä.

Kreikan tekstissä taas ei ole mitään logiikkaa. Jostain syystä KR38 kuitenkin puhuu Joosuasta, niin kuin pitääkin, mutta ainakin KJV menee kreikan mukaan, ja kirjoittaa Jeesuksesta.

9 מדין קים הו למשבתו לעמה דאלהא:

Jumalan kansalle sapatin pitäminen se pysyy niin .

Niin pysyy Jumalan kansalle sapatin pitäminen.

Vaikka kreikka on aoristipreesens, tämä on jae, joka on tarkoituksella haluttu kätkeä länsimaisiin raamatun käännöksiin käyttämällä futuuria tai muuta vähemmän ajankohtaista sanavalintaa. Sanaa ”lepo” ei tässä jakeessa ole kreikassakaan.

10 אינא גיר דעל לניחתה אתתניח אף הו מן עבדוהי איך

kuin teoistaan hän myös levollistettu lepoonsa sisään joka sillä millainen .

דאלהא מן דילה:

hänen omastaan Jumala

Sillä sellainen on se, joka menee sisälle hänen lepoonsa, myös hän on saanut levon teoistaan, niin kuin Jumalakin omastaan.

11 נתחפט הכיל דנעול להי ניחתא דלא נפל בדמותא

kaltaisuudessa lankea ettei lepo sille astuva että sen tähden tavoitelkaamme .

דהנון דלא אתטפיסו:

uskoneet ei joka niiden

Sen tähden, tavoitelkaamme, että astuisimme siihen lepoon, ettemme lankea samalla tavalla kuin ne, jotka eivät uskoneet.

12 **חיא הי גיר מלתה דאלהא וכל סערא וחריפא טב**

paljon terävämpi ja vaikuttaa kaikki ja Jumalan sanansa sillä on elävä .

מן ספסרא דתרין פומיה ועאלא עדמא לפורשנא דנפשא

sielun erottelee kunnes lävistää ja teräinen kahden miekasta

ודרוחא ודשריתא ודמוחא ודגרמא ודינא מחשבתא

päättelemiset tuomion ja luiden ja nivelet ja jänteet ja hengen ja

ותרעיתא דלבא:

sydämen ajatelmät ja

Sillä Jumalan sana on elävä, ja vaikuttaa kaiken, ja paljon terävämpi kuin kaksiteräinen miekka, ja se lävistää, kunnes se erottelee sielun ja hengen, ja jänteet ja nivelet ja luut, ja tuomion päätelmät ja sydämen ajatukset.

13 **ולית בריתא דטשיא מן קדמיה אלא כל מדם ערטל**

alaston asia kaikki mutta edestään salattu joka luotu ole eikä .

וגלא קדם עינוהי דלה יהבינן פתגמא:

vastauksen annamme hänelle joka silmänsä edessä avoin ja

Eikä mikään luotu ole salattua hänen edestään, vaan kaikki asiat ovat alastomia ja avoimia hänen silmiensä edessä, jolle me annamme vastauksen.

Vastaus, eikä "tili". Todella yleinen sana UT:n tekstissä. Delitsch ja kreikka käyttävät "sana".

14 **מטל דאית לן הכיל רב כומר רבא ישוע משיחא**

Messias Jeshua suuri pappi suuri sen tähden meille on koska .

ברה דאלהא דסלק לשמיא נחמסן בתודיתה:

hänen tunnustuksessa pysykäämme taivasiin noussut Jumalan poika

Sen tähden, koska meillä on suuri ylipappi, Jeshua, Messias, Jumalan poika, joka nousi taivasiin, pysykäämme hänen tunnustuksessaan!

Huom., pappi on tässä kumra, ei kohen, eikä leeviläinen. Nykyajan uskovien puheissa eri papilliset termit sekoitetaan tehokkaasti keskenään, johtuneeko siitä, että kielessämme on vain yksi pappi-sana? Tai priest? Epäjumalien papeillekin on oma sana.

15 **לא גיר אית לן רבכומר דלא מצא דנחש עם**

kanssa kärsiä pysty ei joka ylipappi meille (akk.) sillä ei .

כריהותן אלא דמנסי בכלמדס אכותן סטר מן חטיתא:

synnistä paitsi me kuin asia kaikessa koeteltu joka vaan heikkoutemme

Sillä hän ei ole meitä varten sellainen ylipappi, joka ei pysty kärsimään heikkouksiemme kanssa, vaan sellainen, joka on koeteltu kaikissa asioissa, meidän kaltaisemme, mutta ilman syntejä.

16 נתקרב הכיל בגלא עין לכורסיא דטיבותה דנסב

saamaan siunauksensa valtaistuimelle silmät avoinna sen tähden tulkaamme .

רחמא ונשכח טיבותא לעודרנא בזבנא דאולצנא:

kärsimyksen hetkessä avuksi siunauksen löytävä ja armo

Lähestykäämme sen tähden avoimin silmin hänen siunauksensa valtaistuinta, että saisimme armon, ja löydämme siunauksen avuksi kärsimyksen hetkessä.

5:1 כל רב כומר גיר דמן בנינשא הוא חלף בנינשא

ihmislapset tähden oli ihmislapsista joka sillä pappi suuri jokainen .

קאם על אילין דדאלהא אנין דנקרב קורבנא ודבחא חלף

tähden uhreja ja lahjoja tuomaan ovat Jumalan jotka ne yli säädetty

חטהא:

synti

Sillä jokainen ylipappi, joka oli ihmisistä, oli ihmislasten puolesta säädetty yli niiden asioiden, jotka ovat Jumalan, tuomaan lahjoja ja uhreja synnin tähden.

2 אינא דמשכח דנמדך נפשה ונחש עם אילין דלא ידעין

tuntee ei joka niiden kanssa kärsii ja sielunsa nöyryttämään pystyy joka sellainen .

וטעין מטל דאף הו כריהותא לביש:

puettu heikkous hän myös koska virheet ja

Sellainen, joka pystyy nöyryttämään sielunsa, ja kärsimään niiden kanssa joita ei tunne, ja virheellisten, koska myös hänet on puettu heikkoudella.

3 ומטלתה חייב הו דאיכנא דחלף עמא הכנא אף חלף

tähden myös siten kansa tähden joka kuin että hän velkaa puolestaan ja .

נפשה נקרב על חטהוהי:

synneistään ylle tuomaan sielunsa

Ja hän on omasta puolestaan velkaa, samoin kuin kansankin tähden. Siten myös hän tuo omista synneistään, oman sielunsa tähden.

Teksti palaa takaisin puhumaan tavallisesta ylipapista, vaikea tuoda sitä käänöksessä esiin, varsinkaan, kun ihmisillä ei usein ole tapana ajatella kokonaisuuksina, vaan tekstistä otetaan yksittäisiä jakeita.

4 ולא הוא לנפשה אנש נסב איקרא אלא אינא

sellainen vaan kunniaa ottaa ihminen sielulleen ole eikä .

דמתקרא מן אלהא איכנא דאהרון:

Aharon'n kuten Jumalasta kutsuttu joka

Eikä kukaan ota sielulleen sitä kunniaa, vaan sellainen, joka on Jumalasta kutsuttu, niin kuin Aharon.

5 הכנא אף משיחא לא הוא נפשה שבח דנהוא רב

suuri oleva kirkastaa sielunsa ollut ei Messias myös siten .

כומרא אלא הו דאמר לה דברי אנת אנא יומנא ילדתך:

sinut synnytin tänään mutta sinä poikani joka hänelle sanoi joka hän mutta pappi

Siten myös Messias ei ollut kirkastamassa omaa sieluaan tullakseen suureksi ylipapiksi, vaan häntä, joka sanoi hänelle, "sinä olet minun poikani, tänään minä sinut synnytin."

6 איך דאף בדוכתא אחרתא אמר דאנת הו כומרא

pappi hän sinä että sanoi toinen paikassa myös kuin .

לעלם בדמותה דמלכיזדק:

Melkizedek kaltaisuudessa ikuisuudelle

Niin kuin hän myös siinä toisessa kohdassa sanoi, "sinä, olet se pappi, iankaikkisesti, Melkizedekin kaltaisuudessa".

7 אף כד בסרא לביש הוא בעותא ותכשפתא בגעתא

huudossa rukoukset ja rukoukset oli puettu liha kun myös .

חילתניתא ובדמעא קרב הוא למן דמשכח הוא מן מותא

kuolemasta oli kykenevä hänelle hän uhraisi kyynelissä ja voimalliset

דנחיוהי ואשתמע:

totteli ja elämän antoi

Kun hän myös lihaan puettuna esirukouksilla ja henkivaltoja sitoen rukouksella, voimallisilla huudoilla ja kyynelillä, hän uhraisi hänelle, joka pystyi kuolemasta antamaan hänelle elämän, ja hän oli kuuliainen.

8 וכד טב ברא איתוהי מן דחלתא וחשא דסבל ילפה

oppi kesti jota kärsimys ja pelosta hän on poika vaikka kun ja .

למשתמענותא:

kuuliaisuudelle

Ja vaikka hän on poika, pelosta ja kestämistään kärsimyksestä hän oppi sen kuuliaisuuden.

9 והכנא אתגמר והוא לכלהון אילין דמשתמעין לה

hänelle kuuliaiset jotka niille jokaiselle tuli ja täydellistetty siten ja .

עלתא דחיא דלעלם:

iankaikkisen elämän aiheeksi

Ja tällä tavalla hän tuli täydelliseksi, ja tuli kaikille niille, jotka ovat hänelle kuuliaisia, iankaikkisen elämän aiheeksi.

Aihe on myös "syy", sana on 22x UT:ssä, esim ristiinnaulitsemisen syy, Apt.10:21, jne.

10 ואשתמה מן אלהא רב כומררא בדמותה דמלכיזדק:

Melkizedek kaltaisuudessa pappi suuri Jumalasta hänet kutsuttiin ja .

Ja hänet kutsuttiin Jumalasta, olemaan ylipappi, Melkisedekin kaltaisuudessa.

11 עלוהי דין על הנא מלכיזדק סגיאא הי לן מלתא

sana meille on paljon Melkizedek tämä ylle mutta hänestä .

למאמרה ועסקא למפשקותה מטל דהויתון לכון כריהא

heikko teille olette koska selittämään vaikea ja puhumaan

במשמעתכון:

kuulemisissanne

Mutta hänestä, tästä Melkisedekistä, meillä on paljon sanaa puhuttavana, ja sitä on vaikea selittää, koska teistä on tullut heikkoja kuulemaan.

12 חיבין הויתון גיר מלפנא למהוא מטל דזבנא לכו

teille ajan koska olisi opettaja sillä teidän pitäisi .

ביולפנא השא דין טוב סניקין אנתון דתאלפון אילין אנין

ovat nämä oppisitte te tarvitsette taas mutta nyt opetuksessa .

כתיבתא קדמיתא דריש מלוהי דאלהא והויתון לכו

teille olitte Jumalan sanansa ensimmäisen aikaisempi kirjoitukset

סניקא על חלבא ולא על מאכולתא שרירתא:

vahvaa syötävää ylle eikä maito ylle tarve

Sillä teidän pitäisi olla opettajia, koska teillä on ollut aikaa oppia, mutta nyt teidän täytyy taas oppia näitä aikaisempia kirjoituksia, Jumalan sanojen alusta. Te olette maidon tarpeessa, ettekä vahvan aterian!

13 כלנש דין דמאכולתה חלבא הו לא מפס במלתא

sanassa tottunut ei hän maitoa ruokansa jonka mutta jokainen .

דכאנותא מטל דשברא הו:

hän pikkulapsi koska vanhurskauden

Mutta jokainen, jonka ruokana on maitoa, ei ole tottunut vanhurskauden sanaan, koska on pikkulapsi.

14 דגמירא הי דין מאכולתא שרירתא אילין דמטל

koska jotka ne totuus ateriat mutta hän täydelliset jotka .

דמדרישין אתנפקו רגשיהון למפרש טבתא ובישתא:

pahuus ja hyvyys erottamaan aistit poistamaan harjaantuneet

Mutta ne totuuden ateriat ovat täydellisille, koska nämä ovat harjaantuneet aistiensa ulkopuolelta erottamaan hyvän ja pahan.

6:1 מטל הנא נשבוק שוריא דמלתה דמשיחא ונאתא

tulkaamme ja Messiaan sanansa alkeet jätetään tämä tähden .

לגמירותא או למא טוב שתאסתא אחרתא מרמיתון

asetatte toinen perustus taas miksi tai täydellisyydelle

לתיבותא מן עבדא מיתא ולהימנותא דבאלהא

Jumalassa joka uskollisuudelle ja kuollut teoista kääntymykselle

Tämän tähden jättäkäämme Messiaan sanan alkeet, ja tulkaamme täydellisyyteen, tai miksi te taas asetatte kääntymystä varten toista perustusta, kuolleista teoista ja siitä uskollisuudesta, joka on Jumalassa?

2 ולילופנא דמעמודיתא ודסיס אידא ולקימתא דמן בית

huoneesta joka ylösnousemukselle ja kädet päälle ja kasteen opetukset ja .

מיתא ולדינא דלעלם:

iankaikkisen tuomiolle ja kuollut

Ja kasteen opetuksista ja käsien päälle laittamisesta, ja kuolleiden ylösnousemuksesta ja iankaikkisesta tuomiosta?

3 אן מריא מפס נעבד הדא:

tämän teemme sallii Herra jos .

Jos Herra sallii, tehkäämme tämä!

4 אלא לא משכחין הנון דחדא זבן למעמודיתא נחתו

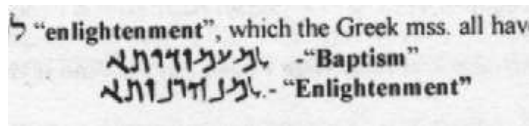
laskeutuivat kasteelle aika yhden nämä pystyvät eivät mutta .

וטעמו מוהבתא דמן שמיא ונסבו רוחא דקודשא:

pyhyiden henki saaneet ja taivaista joka lahjaa maistaneet ja

Mutta nämä eivät siihen kykene, jotka kerran ovat kasteeseen laskeutuneet, ja ovat maistaneet sitä lahjaa, joka on taivaista, ja saaneet pyhyiden hengen.

Kreikka puhuu valaistumiskokemuksesta. Bauscher on tehnyt erinomaisen havainnon, kun sanat kasteesta ja valaistumisesta kääntää vanhemmalle fontille, lukuvirhe käsin kirjoitetusta on helppo tehdä.

Raamatun sanomaan mikään filosofinen valaistumiskokemus ei yksinkertaisesti kuulu. Hebr.10:32 sama asia.

5 וטעמו מלתא טבתא דאלהא וחילא דעלמא דעתיד:

tulevan maailman voimia ja Jumalan hyvää sanaa maistaneet ja .

Ja maistaneet Jumalan hyvää sanaa, ja tulevan maailman voimia.

6 דתוב נחטון דמן דריש נתחדתון לתיבותא ומן דריש

päästä ja kääntymykseen uudistaa ylhäältä syntiä taas jotka .

נזקפון לברה דאלהא ונצערון:

loukkaavat ja Jumalan pojalle ristiinnaulitsevat

Jotka taas tekevät syntiä, että heidät ylhäältä uudistettaisiin kääntymykseen, ja omasta päästään he ristiinnaulitsevat Jumalan poikaa, ja häntä loukkaavat.

Ylhäältä on sanatarkasti 'päästä'. Omasta päästään, tai seurakunnan päästä, Messiaasta. Sanontaa käytetään molemmista asioista, sekä myös 'ylhäältä'-merkityksessä.

7 ארעא גיר דאשתית מטרא דאתא לה זבנין סגיאן

monet ajat heille tulee joka sade juo joka sillä maa .

ואועית עסבא דחשח להנון דמטלתהון מתפלחא מקבלא

vastaanottaa viljellään heitä varten niille hyödyllinen kasvi kasvaa ja

בורכתא מן אלהא:

Jumalasta siunauksen

Sillä maa, joka juo sitä sadetta, joka sille tulee monia kertoja, ja kasvaa niille hyödyllisiä kasveja, joita varten niitä viljellään, vastaanottaa sen siunauksen Jumalalta.

8 אן הו דין דתפק קורטבא ודרדרא הויא לה מסליתא

hylätään hänelle oleva ohdakkeita ja orjantappuraa tuottaa mutta hän jos .

ולא רחיקא מן לוטתא אלא חרתה יקדנא הו:

se palava loppunsa vaan kirouksesta kaukana eikä

Mutta jos se tuottaa orjantappuraa ja ohdakkeita, se hylätään, eikä ole kaukana siitä kirouksesta, vaan sen loppunsa on oleva palava.

9 מפיסינן דין עליכון אחי אילין דשפירן וקריבן לחיא

elämälle liittyvät ja kauniiden ne veljeni yllenne mutta ajattelemme .

אפן הכנא ממלינן:

puhumme näin vaikka

Mutta teistä, veljeni, ajattelemme kauniita ja elämään liittyviä asioita, vaikka näin puhummekin.

10 לא הוא גיר עול אלהא דנטעא עבדיכון וחובכון הו

hän rakkautenne ja tekonne hylkää että Jumala paha sillä ollut ei .

דחויטון בשמה דשמשתון לקדישא ומשמשיתון:

palvelette ja pyhille palvelleet että nimessään näytitte jonka

Sillä ei Jumala ole väärä, että hylkäisi tekonne ja rakkautenne, jotka olette osoittaneet, hänen nimessään palvellessanne pyhiä, ja edelleen palvelette.

11 צבינן דין דאנש אנש מנכון הי הדא חפיטותא נחוא

oleva ahkerat tämä on teistä ihminen jokainen mutta tahdomme .

לשומליא דסברכון עדמא לחרתא:

lopulle saakka toivostanne täydellisyydelle

Mutta me tahdomme, että jokainen ihminen teistä on tällainen ahkera, täydellisyytenne toivossa oleva, siihen loppuun saakka.

12 ודלא תתקטע לכון אלא דתהוון ממרינא להנון

niiden jäljittelijät olisitte että mutta teille horjuisi ettette .

דבהימנותא ובנגירות רוחא הוו ירתא דמולכנא:

lupauksen perillinen ovat henki kärsivällisyydessä ja uskollisuudessa

Ettette horjuisi, vaan että olisitte niiden seuraajia, jotka uskollisuudessa ja hengen kärsivällisyydessä ovat tulleet sen lupauksen perilliseksi.

13 לאברהם גיר כד מלך לה אלהא מטל דלית הוא לה

hänelle ollut ei koska Jumala hänelle lupasi kun sillä Abrahamille .

דרב מנה דנאמא בה ימא בנפשה:

sielussaan vannoi kautta vannoi joka hänestä suurempi

Sillä kun Jumala lupasi Abrahamille, koska ei ollut suurempaa hänestä, joka vannoi, vannoi hän oman sielunsa kautta.

14 ואמר דמברכו אברכך ומסגיו אסגיד:

sinut lisään lisäämällä ja sinut siunaan siunaamalla sanoi ja .

Ja sanoi, "minä siunaamalla siunaan sinut, ja lisäämällä lisään sinut".

15 והכנא אגר רוחה וקבל מולכנא:

lupaus otti vastaan ja henkensä kärsivällinen näin ja .

Ja tällä tavalla hän oli kärsivällinen hengessään, ja otti sen lupauksen vastaan.

16 בנינשא גיר בדרב מנהון ימין ועל כל חרין דהוא

ollut joka väittelevät kaikki ylle ja vannovat he kuin suuremmassa sillä ihmislapset .

בינתהון שולמא שרירא במומתא הוא לה:

hänelle ollut valassa totuus loppu keskellään

Sillä ihmislapset vannovat itseään suuremman kautta, ja heidän kaikkien väitellessä keskenään, varma lopetus on valan vannominen.

17 מטל הנא יתיראית צבא אלהא דנחוא לירתא

perillisille näyttää Jumala tahtoi enemmän tämän tähden .

דמולכנא דשוודיה לא משתחלף וחבשה במומתא:

valassa sitoi ja muutu ei säädöksensä lupauksen

Tämän tähden Jumala tahtoi sitä enemmän näyttää sen lupauksen perillisille, että hänen säädöksensä ei muutu, ja sitoi sen valalla.

18 דבתרתין צבון דלא משתחלפן דלא משכח אלהא

Jumala voi ei sillä muutu ei joka merkitsee kahden kautta .

דנדגל בהין בויאא רבא נהוא לן דאתגוסן בה ונאחוד

tarttuissimme ja hänessä turvanneet jotka meille olisi suuri lohdutus niissä valheen

סברא דמליך לן:

meille luvattu joka toivo

Kahden merkitsevän asian kautta, jotka eivät muutu – sillä Jumala ei pysty valehtelemaan – niissä on suuri lohdutus meille, jotka olemme häneen turvanneet, ja pitäkäämme kiinni siitä toivosta, joka on meille luvattu.

19 הו דאיתוהי לן איך אוקינא דלביך בנפשן דלא תתזיע

horju ei joka sielussamme pitää ankkuri kuin meille on joka hän .

ועאל לגו מן אפי תרעא:

verho kasvoista sisälle astunut ja

Hän, joka on meille kuin ankkuri, joka pysyy sielussamme, horjumaton, ja verhon taakse, sisälle astunut.

20 כר דקדם על חלפין ישוע והוא כומרא לעלם בדמותה

kaltaisuudessa iankaikkisuuteen pappi tullut ja Jeshua tähtemme ylle ensimmäisen missä .

דמלכיזדק:

Melkizedekin

Missä Jeshua on ensimmäisenä, meidän tähtemme, ja on tullut iankaikkiseksi papiksi, Melkizedekin kaltaisuudessa.

7:1 הנא דין מלכזדק איתוהי מלך שלים כומר

pappi Salim kuningas on Melkizedek mutta tämä .

דאלהא מרימא והו ארעה לאברהם כד הפך מן חרבא

tappamisesta palasi kun Abrahamille kohtasi hän ja korkeimman Jumalan

דמלכא וברכה

hänet siunasi ja kuninkaiden

Mutta tämä Melkizedek on Salimin kuningas, Jumalan, korkeimman pappi, ja hän kohtasi Abrahamin, kun hän palasi kuninkaiden tappamisesta, ja hän siunasi hänet.

2 זולה פרש אברהם מעסרא מן כלמדס דאית הוא עמה

kanssaan oli että asiat kaikesta kymmenesosa Abraham jakoi hänelle ja .

מתפשק דין שמה מלכא דכאנותא ותוב מלך שלים

Salim kuningas taas ja vanhurskauden kuningas nimensä mutta käännetään

דאיתוהי מלכא דשלמא:

rauhan kuningas on joka

Ja Abraham jakoi hänelle kymmenesosan kaikesta, mitä hänellä oli mukanaan. Mutta hänen nimensä käännetään "vanhurskauden kuningas", ja taas "Salimin kuningas", joka on "rauhan kuningas".

3 דלא אבוהי ולא אמה אתכתבו בשרבתא ולא רישיתא

alkuperää eikä sukuluettelossa kirjoitettu äitiä eikä isäänsä ei jonka .

דיומוהי ולא שולמא דחיוהי אלא בדמותא דברה דאלהא

Jumalan pojan kaltaisuudessa mutta elämänsä pääty eikä päivänsä

מקויא כומרותה לעלם:

iankaikkisuudelle pappautensa pysyy

Jonka isää tai äitiä ei ole kirjoitettu sukuluettelossa, eikä hänen päivänsä alkuperää, eikä hänen elämänsä pääty, vaan Jumalan pojan kaltaisuudessa hänen pappautensa pysyy iankaikkisuuteen.

Jae menee kreikassa todella eri tavalla, aramean teksti sopii tässäkin muuhun raamatun sanomaan kauniisti. Nykyajan uskovilla ei ole mitään käsitystä siitä, kuinka valtavat sukuluettelovarastot juutalaisilla oli vuoteen 70 saakka, jolloin kaikki poltettiin. 1Tim.1:4 Paavali mainitsee "loppumattomat sukuluettelot". Näistä myös Tiit.3:9, jotka todistavat, että kirjeet on kirjoitettu ENNEN sukuluetteloiden polttamista. Koskee myös tätä kirjettä. Sukuluetteloista ei keskustella talmudissa, eikä muissakaan uudemmissa kirjoissa, koska niitä ei enää ollut.

4 חזו דין כמה רב הנא דאברהם ריש אבהתא לה יהב

antoi hänelle isien pää Abrahamin tämä suuri kuinka mutta katsokaa .

מעסרא דרשיתא:

parhaasta kymmenesosa

Mutta katsokaa, kuinka suuri tämä on, Abrahamin, isien päämies – hän antoi hänelle kymmeneosan parhaimmistaan!

5 אילין גיר מן בני לוי דמקבלין הוו כומרותא פוקדנא

käsky pappuus oli saaneet Levi pojista sillä nämä .

אית הוא להון דנמוסא דנסבון מעסרא מן עמא הנון

nämä kansasta kymmenesosa ottamaan sanasta heille oli se

מן אחיהון כד אף הנון מן חצה דאברהם נפקו:

lähtenyt Abrahamin lantiosta nämä myös kuin veljiensä .

Sillä ne Levin pojista, jotka olivat saaneet pappouden, heitä varten oli kirjoitetussa sanassa se käsky, että ottavat kymmenesosan kansaltaan, näiltä veljiltään, jotka nämäkin olivat lähteneet Abrahamin lantioista.

6 הנא דין דלא כתיב בשרבתהון מעסרא שקל

sai kymmenesosa sukuluetteloissaan kirjoitettu ei joka mutta tämä .

מן אברהם וברכה להו דקבל מולכנא:

lupaus saanut joka hänet siunasi ja Abrahamista

Mutta tämä, jota ei ole kirjoitettu heidän sukuluetteloissaan, sai Abrahamilta kymmenesosan, ja hän siunasi hänet, joka oli sen lupauksen vastaanottanut.

7 דלא חרינא דין הו דבציר מתברך מן הו דמיתר מנה:

hän kuin suurempi joka hänestä siunattu vähempi hän mutta väittelemättä .

Mutta väittelemättä; hän, joka on vähäisempi, tulee siunatuksi hänestä, joka on suurempi kuin hän.

8 והרכא בנינשא דמיתין נסבין מעסרא להל דין הו

hän mutta sinne kymmenesosa saavat kuolevat jotka ihmislapset täällä ja .

דאסהד עלוהי כתבא דחי הו:

hän elää joka kirjoitus josta todistaa

Ja täällä ihmislapset, jotka kuolevat, saavat kymmenykset, mutta siellä hän, josta kirjoitus todistaa, että hän elää.

9 ואיך אנש נאמר ביד אברהם אף לוי הו דמעסרא נסב

saa kymmenyksiä joka hän Levi myös Abraham kautta sanotaan ihminen kuin ja .

הוא אף הו אתעסר:

kymmenykset maksoi hän myös oli

Ja niin kuin joku saattaa sanoa, "Abrahamin kautta myös Levi, joka saa kymmenykset, myös hän oli kymmenyksiä maksamassa".

10 עדכיל גיר בחצה הוא דאבוהי כד ארעה למלכיזדק:

Melkizedekille hänet kohtasi kun isänsä oli lantiossaan sillä vielä .

Sillä hän oli vielä isänsä lantiossa, kun Melkizedek kohtasi hänet.

11 אלו הכיל גמירותא ביד כומרותא דלויא איתיה הות

oli se Levin pappeus kautta täydellisyys sen tähden jos .

דבה סים נמוסא לעמא למנא מתבעא הוא כומרא

pappi oli tarvittiin miksi kansalle sana vahvistettiin kautta

אחרנא דנקום בדמותה דמלכיזדק אמר דין דבדמותה

kaltaisuudessa mutta sanoo Melkizedekin kaltaisuudessa nouseva toinen

דאהרון נהוא:

olisi Aharonin

Sen tähden, jos täydellisyys olisi ollut Levin pappeuden kautta, jonka kautta se kirjoitettu sana annettiin kansalle, miksi tarvittiin toinen pappi, joka on nouseva Melkizedekin kaltaisuudessa? Mutta sanotaanko, että olisi Aharonin kaltaisuudessa?

12 אלא איכנא דהוא שוחלפא בכומרותא הכנא הוא

oli näin pappeudessa muutos oli joka kuten mutta .

שוחלפא אף בנמוסא:

sanassa myös muutos

Mutta samoin kuin oli muutos pappeudessa, tällä tavalla oli myös muutos kirjoitetussa sanassa.

13 הו גיר דאתאמר עלוהי הלין מן שרבתא הו אחרתא

toinen on sukukunnasta nämä hänestä sanottiin josta sillä hän .

אתילד דאנש ממתום מנה לא שמש במדבחה:

alttarissa palvellut ei siitä milloinkaan ihminen että syntynyt

Sillä hän on se, josta sanottiin, että on toisesta sukukunnasta syntynyt, josta ei kukaan ole milloinkaan palvellut alttarilla.

14 גליא הי גיר דמן יהודא דנח מרן מן שרבתא דלא

ettei sukukunnasta Herramme syntyi Jehudasta joka sillä on paljastettu .

אמר עליה מושא מדם על כומרותא:

pappeus ylle mitään Moshe josta puhui

Sillä on paljastettu, että meidän Herramme syntyi Jehudan sukukunnasta, jonka pappeudesta Moshe ei mitään puhunut.

15 ויתיראית טוב ידיעא בהי דאמר דבדמותה דמלכיזדק

Melkizedekin kaltaisuudessa joka sanottu että siinä tunnettu taas runsaasti ja .

קאם כומרא אחרנא:

toinen pappi nousee

Ja vielä tunnetummin on sanottu, että Melkizedekin kaltaisuudessa nousee toinen pappi.

16 הו דלא הוא בנמוסא דפוקדנא פגרניא הוא אלא

mutta oli ruumiillinen käskyn sanassa ollut ei joka hän .

בחילא דחיא דלא משתרין:

tuhoudu ei joka elämän voimassa

Hänen, joka ei ollut ruumiillisen käskyn sanan kautta, vaan joka oli katoamattoman elämän voiman kautta.

17 מסהד גיר עלוהי דאנת הו כומרא לעלם בדמותה

kaltaisuudessa iankaikkisesti pappi olet sinä että hänestä sillä todisti .

דמלכיזדק:

Melkizedekin

Sillä hänestä todistetaan, että "sinä olet pappi iankaikkisesti, Melkisedekin kaltaisuudessa".

18 שוחלפא דין דהוא לפוקדנא קדמיא מטל מחילותה

voimaton koska ensimmäinen käskylle ollut joka mutta muutos .

ודיותרן לית הוא בה:

siinä ollut ei hyötyä ja

Mutta siihen aikaisempaan käskyyn on tullut muutos, koska se oli voimaton, eikä siitä ollut hyötyä.

19 מדם גיר לא גמר נמוסא על דין חלפוהי סברא דמיתר

rikkaampi joka toivo sen sijaan mutta ylle sana täydellistä ei sillä mikään .

מנה דבה מתקרבינן לאלהא:

Jumalalle lähestymme missä se kuin

Sillä mikään kirjoitettu sana ei tee täydelliseksi, mutta sen sijaan meillä on sitä rikkaampi toivo, jonka kautta me lähestymme Jumalaa.

20 ושררה לן במומתא:

valassa meille sen todellisti ja .

Ja hän teki sen meille valalla todelliseksi.

21 הנון גיר דלא מומתא הוו כומרנא הנא דין במומתא

valassa mutta tämä papit oli valaa ilman sillä nämä .

איך דאמר לה ביד דויד דימא מריא ולא נדגל דאנת הו

se sinä että valehtele eikä Herra vannoi että David kautta hänelle sanoi kuin

כומרנא לעלם בדמותה דמלכיזדק:

Melkizedekin kaltaisuudessa iankaikkisesti pappi

Sillä nämä papit olivat ilman valaa, mutta tämän valan kautta, niin kuin hän sanoi hänelle Davidin kautta, "Herra on vannonut, eikä hän valehtelisi, että sinä olet se iankaikkinen pappi, Melkizedekin kaltaisuudessa".

22 הנא כלה מיתרא דיתקא הדא דהוא בה ערבא ישוע:

Jeshua takaus siinä on tässä liitto rikkaampi kaikkensa tämä .

Tämä liitto on kaikin tavoin rikkaampi, sillä siinä on Jeshuan takaus.

Apt.17:19 käyttää samaa takaus-sanaa. Muuten aravaa käytetään verbinä esim. kadonneiden etsimisessä.

23 והנזן הוו כומר א סגיאא מטל דמיתין הוו ולא

eikä olivat kuolivat että koska monet papit olivat nämä ja .

משתבקין הוו דנקוון:

jatkaa ollut luvallista

Ja koska nämä, monet papit, olivat kuolevaisia, ei heidän ollut luvallista jatkaa.

24 הנא דין מטל דלעלם קים לא עברא כומרותה:

hänen pappautensa poistu ei seisoo iankaikkinen koska mutta tämä .

Mutta koska tämä pysyy iankaikkisesti, hänen pappautensa ei lakkaa.

25 ומשכח למחיו לעלם לאילין דמתקרב ין באידה

hänen kauttaan lähestyvät jotka niille iankaikkiselle elävöittämään pystyy hän ja .

לאלהא חי הו גיר בכלזבן ומסק צלותא חלפיהון:

puolestamme rukous uhraa ja ajat kaikki sillä hän elää Jumalalle

Ja hän pystyy antamaan iankaikkisen elämän niille, jotka hänen kauttaan lähestyvät Jumalaa, sillä hän elää koko ajan ja uhraa puolestamme rukousta.

26 דאיך הנא גיר כומר אף זדק הוא לן דכיא דלא בישו

pahaa eikä virheetön meille oli oikea myös pappi sillä tämä kuin joka .

ודלא טולשא דפריק מן חטהא ומרים לעל מן שמיא:

taivaista ylle korotettu ja synnistä puhdas joka saastutus ei joka ja

Sillä niin kuin tämä oli puhdas pappi, meille virheetön, eikä hänessä ollut pahaa, eikä saastutusta; joka on synnistä puhdas ja yli taivasten korotettu,

27 ולית לה אולצנא כליוס איך רבי כומר א דלוקדם חלף

puolesta aikasemmat papit suuri kuin päivä joka kärsimys hänelle eikä .

חטהוהי נקרב דבחא והידין חלף עמא הדא גיר עבדה

teki sillä tämä kansa puolesta sitten ja uhri antava syntiensä

חדא זבן בנפשה דקרב:

antoi sielussaan aika yksi

Eikä hänellä ole kärsimystä. Niin kuin aikaisemmat ylipapit omien syntiensä puolesta joka päivä uhrasivat, ja sitten kansan puolesta; tämä yhdellä kertaa antoi oman sielunsa.

28 נמוסא גיר בנינשא הו כריהא מקים כומרא מלתא דין

kuin sana papin vahvistetaan heikko on ihmislapset sillä sana .

דמומתא דהות בתר נמוסא ברא גמירא לעלם:

iankaikkisuudelle täydellinen poika sanan jälkeen oli joka valan

Sillä kirjoitettu sana vahvisti heikkoja ihmisiä papeiksi, mutta sen kirjoitetun sanan jälkeen tullut puhutun valan mukainen sana osoitti sen pojan, joka on iankaikkisesti täydellinen.

8:1 רישא דין דכלהין אית לן רב כומרא אינא דיתב

istuu joka sellainen pappi suuri meille on kaikista mutta pääasia .

מן ימינא דכורסיא דרבותא בשמיא

taivaissa hallitsijan valtaistuimen oikealla

Mutta pääasia kaikesta on se, että meillä on ylipappi, sellainen, joka istuu taivaissa, majesteetin valtaistuimen oikealla puolella.

2: זהוא משמשנא דבית קודשא ודמשכנא דשררא הו

hän totuuden ilmestysmajan ja pyhyys huoneen palvelija hän on ja .

דקבע אלהא ולא ברנשא:

ihmisen poika eikä Jumala asetti jonka

Ja hän on pyhyden huoneen ja sen totuuden ilmestysmajan palvelija, jonka pystytti Jumala, eikä ihminen.

3 כל רב כומרא גיר דקאם דנקרב קורבנא ודבחא מטל

tähden uhrin ja lahjat uhraamaan osoitettu sillä pappi suuri jokainen .

הנא זדקא הות אף להנא דנהוא אית לה מדם דנקרב:

uhrata mitään hänelle ole on että tälle myös oli vanhurskasta tämän

Sillä jokainen ylipappi on osoitettu uhraamaan lahjoja ja uhreja, ja tämän tähden oli oikeamielistä, että myös hänellä on jotain uhrattavaa.

4 ואלו בארעא הוא אפלא כומרא הוא הוא מטל

koska ollut olisi pappi ei edes olisi maassa jos ja .

דאיתיהון הוּו כומרא דמקרבין הוּו קורבנא אִיך

kuin lahjat ovat uhraavat jotka papit ollut näiden

דבנמוסא:

sanassa jota

Ja jos hän olisi maan päällä, ei hän edes olisi pappi, koska hän olisi ollut kuin nämä papit, jotka uhraavat lahjoja sen kirjoitetun sanan mukaan.

5 הנון דמשמשין לדמותא ולטלניתא דהלין דבשמיא אִיך

kuin taivaissa joka näiden varjolle ja muodolle palvelevat jotka nämä .

דאתאמר למושא כד עבד הוא משכנא דחזי ועבד

tee ja näe että ilmestysmaja oli teki kun Moshe'lle sanottiin

כלמדס בדמותא הי דאתחזית לך בטורא:

vuorella sinulle näyttäytyi joka se kaltaisuudessa asiat kaikki

Nämä, jotka palvelevat kaltaisuutta ja varjoa niistä, jotka ovat taivaissa, niin kuin Moshe'lle sanottiin, kun hän teki ilmestysmajaa, että "katso, ja tee kaikki sen kuvan mukaan, joka näytettiin sinulle sillä vuorella".

6 הנשא דין תשמשתא דמיתרא מן הי קבל ישוע משיחא

Messias Jeshua saanut se kuin rikkaampi palveleminen mutta nyt .

אכמא דמיתרא אף דיתיקא הי דעביד בה מצעיא

välimies siinä tehty joka se liitto myös rikkaampi kuten

ובשוודיא דמיתרין מן דהי אתיהבת:

annettu joka kuin rikkaammat lupauksessa ja

Mutta nyt Messias Jeshua on saanut siitä rikkaamman palvelutehtävän, niin kuin on myös rikkaampi se liitto, jonka välimieheksi hänet on tehty, ja lupaukset ovat annettuja rikkaampia.

Välimies on 5xUT, Gal.3:20, 1Tim.2:5 ja tässä kirjeessä kolme kertaa – vain Paavalin käyttämä sana.

7 אלו גיר איתיה הות קדמיתא דלא רשין לית הוא

olisi ei virheet ilman ensimmäinen olisi ollut sillä jos .

אתרא להדא דתרתין:

toinen joka tälle paikka

Sillä jos ensimmäinen olisi ollut virheetön, ei olisi ollut sijaa tälle toiselle.

8 רשא להון גיר ואמר דהא יומתא אתין אמר מריא

Herra Jumala sanoo tulevat päivät katso sanoi ja sillä heille virhe .

ואגמור על ביתא דבית איסריל ועל ביתא דבית יהודא

Jehuda huoneen talo ylle ja Israel huoneen talo ylle täydellisti ja

דיתקא חדתא:

uusi liitto

Sillä he rikkoivat, ja hän sanoi, että ”katso, ne päivät tulevat, sanoo Herra, ja minä teen täydelliseksi sen uuden liiton Israelin perheen huoneelle ja Jehudan perheen huoneelle”.

9 לא איך הי דיתקא דיהבת לאבהיהון ביומא דאחדת

otin kun päivänä isilleen annoin jonka liitto se kuin ei .

באידהון ואפקת אנון מן ארעא דמצרין מטל דהנון לא

ei nämä koska Egyptin maasta heidät toin ja heidän käteensä

קויו בדיתקא דילי אף אנא בסית בהון אמר מריא:

Herra sanoo heidät hylkäsin minä myös omani liitossa jatkanut

Se ei ole niin kuin se liitto, jonka minä annoin heidän isilleen sinä päivänä, kun minä tartuin heidän käsiinsä ja toin heidät ulos Egyptin maasta. Koska nämä eivät jatkaneet siinä minun liitossani, myös minä hylkäsin heidät, sanoo Herra.

10 הדא דין דיתקא דאתל לביתא דבית איסריל בתר

jälkeen Israel huoneen talolle annan jonka liitto mutta tämä .

יומתא הנון אמר מריא אתליוהי לנמוסי במדעיהון ועל

ylle ja tiedossaan sanalleni minä laitan Herra sanoo nämä päivien

לבותהון אכתביוהי ואהוא להון אנא אלהא והנון נהוון לי

minulle oleva nämä ja Jumala minä heille oleva ja kirjoitukseni sydämiinsä

עמא:

kansa

Mutta tämä on se liitto, jonka minä annan Israelin huoneen perheelle näiden päivien jälkeen, sanoo Herra Jumala; minä laitan minun kirjoitetun sanani heidän tunnettavakseen, ja minun kirjoitukseni heidän sydämiinsä, ja minä olen oleva heille Jumala, ja nämä ovat oleva se minun kansani.

11 ולא נלף אנש לבר מדינתה אפלא לאחוהי ונאמר

sanota ja veljelleen eikä kaupunkinsa poikaa ihminen opeta eikä .

דדע למריא מטל דכלהון נדעונני מן זעורהון ועדמא

saakka ja pikkulapsistaan minut tuntevat he kaikki koska Herralle tuntekaa

לקשישהון:

vanhuksiinsa

Eikä mies opeta kaupunkinsa poikaa, eikä veljeään, eikä sanota "tuntekaa Herra", koska he kaikki tuntevat minut, pikkulapsistaan vanhuksiinsa saakka.

12 ואחסא אנון מן עולהון וחטהיהון טוב לא אתדכר

muista ei taas syntejään ja pahuudestaan heidät puhdistan ja .

להון:

heille

Ja minä puhdistan heidät heidän vääryydestään, enkä minä enää muista heidän syntejään.

13 בהי דאמר חדתא לקדמיתא אעתקה ואינא דעתק

mennyt joka tämä ja teki menneeksi ensimmäiselle uusi sanoi joka siinä .

וסאב קריב הו לחבלא:

tuholle on lähellä vanha ja

Siinä, että hän sanoi "uusi", hän teki sen ensimmäisen entiseksi, ja tämä, joka on entistä ja vanhaa, on lähellä loppua.

9:1 בקדמיתא דין אית הוא בה פוקדא דתשמשתא

palvelemisen säädös siinä oli siellä sillä ensimmäisessä .

ובית קודשא עלמניא

maailmallinen pyhyys huone ja

Sillä siinä ensimmäisessä oli se palvelutehtävän säädös, ja maailmallinen pyhyyden huone.

משכנא גיר קדמיא דאתעבד אית הוא בה מנרתא ²

menora siinä oli siellä tehty joka ensimmäinen sillä ilmestysmaja .

ופתורא ולחם אפא ומתקרא הוא בית קודשא:

pyhyys huone oli kutsuttu ja kasvot leipä ja pöytä ja

Sillä siinä ensimmäisessä ilmestysmajassa, joka tehtiin, oli menora ja pöytä ja kasvojen leipää, ja sitä kutsuttiin "pyhyden huoneeksi".

משכנא דין גויא דלגו מן אפי תרעא דתרין מתקרא ³

kutsuttiin toinen verho kasvoistani sisältä sisällä sillä ilmestysmaja .

הוא קדוש קודשא:

pyhyys pyhä oli

Mutta se ilmestysmajan sisempi, toisen verhon sisällä, oli se, jota kutsuttiin "kaikkeinpyhin".

"Kasvojeni verho" tai peite, appai thar'aa, on sanayhdistelmä, joka tarkoittaa sitä verhoa, jota KR38 kutsuu esiripuksi. Tätä taustaa vasten sanonta "peittämättömin kasvoin" pitäisi avautua paremmin.

ואית הוא בה בית בסמא דדהבא וקבותא דדיתקא ⁴

liiton arkki ja kullan suitsuke huone siinä oli siellä ja .

דקרימא כלה בדהבא ואית בה קסטא דדהבא הי דאית

joka se kullan astia siinä oli ja kullassa kokonaan päällystetty joka

הוא בה מננא ושבטא דאהרון הו דאפרע ולוחא

taulu ja versoi se Aharonin sauva ja manna siinä oli

דדיתקא:

liiton

Ja siellä oli kultainen suitsutushuone, ja liiton arkki, joka oli kokonaan kullalla päällystetty, ja siinä oli kultainen malja, se jossa oli mannaa, ja Aharonin sauva, se, joka versoi, ja ne liiton taulut.

Manna oli kultaisessa astiassa! Tämän tietää vain juutalaisen kulttuurin hyvin tunteva kirjoittaja, koska 2Moos.16:33 – tai muukaan raamattu – ei kerro mitään kultaisesta.

5 ולעל מנה כרובא דשובחא דמטלין על חוסיא לא הוא

on ei arkin kansi yli varjostivat kirkkauden kerubit sen yläpuolella ja .

דין זבנא הו דנאמר על חדא חדא מן הלין דהכנא מתקנן

muotoiltu näin että näistä yksi yksi ylle puhumme josta se aika sillä

הוי:

oli

Ja sen yläpuolella kirkkauden kerubit varjostivat sitä kantta. Mutta meillä ei ole aikaa puhua yksittäin jokaisesta näistä, että kuinka ne olivat muotoiltuja.

6 ולמשכנא בריא בכלזבן עאלין הו כומרא ומשלמין הו

oli suorittivat ja papit oli astuivat ajat kaikki ulkoinen ilmestysmaja ja .

תשמשתהון:

palveluksensa

Ja siihen ulkoiseen ilmestysmajaan papit aina astuivat ja suorittivat palvelustehtäviään.

Kreikka käyttää ulkoisesta 'proton', ensimmäinen, joka tulee, kun sana בריא luetaan בריש , alku/ensimmäinen. Ehkä alef ei ollut käsin kirjoitetussa tekstissä tarpeeksi suorassa? Jos teksti olisi kreikan käännös, tässä olisi sama sanavalinta, kuin jakeessa 9:2, קדמיא

7 למשכנא דין דלגו מנה חדא הו בשנתא בלחודוהי עאל

sisään yksinään vuodessa hän yksi siitä sisäinen sillä ilmestysmajalle .

הוא רבכומרא בדמא הו דמקרב הוא חלף נפשה וחלף

sijasta ja sielunsa sijasta oli uhrin hän veressä ylipappi olisi

סכלותה דעמא:

kansan syntisen

Sillä siihen sisäiseen ilmestysmajaan astui ylipappi itse kerran vuodessa, uhrin veren kanssa, hänen sielunsa puolesta, ja syntisen kansan puolesta.

Saklutha on ns. 'Adamin synti', käskyn rikkominen. Mistään 'tahattomista synneistä' raamattu ei puhu.

8 בהדא דין מודעא הות רוחא דקודשא דלא אתגלית

paljastettu ei että pyhyden henki oli opettanut mutta tässä .

עדכיל אורחא דקדישא כמא זבנא דאית הוא קימא

seisomassa oli joka ajan kauan pyhyden tie vielä

למשכנא קדמיא:

ensimmäinen ilmestysmajalle

Mutta tämän kautta pyhyden henki on tehnyt tunnetuksi, ettei pyhyden tietä oltu vielä paljastettu, niin kauan kuin se ensimmäinen ilmestysmaja seiso.

9 ואיתוהי הוא מתלא הנא לזבנא הו דבה קורבנא

lahjat jossa se ajalle tämä esikuva oli se ja .

ודבחא מתקרבין הוו אילין דלא משכחין הוו למגמר

täydellistä oli kyenneet ei jotka ne olivat uhratut uhrin ja

תארתה דמן דמקרב להון:

heidän uhraa edestä kun omatuntonsa

Ja se oli esikuvallista tätä aikaa varten, kun uhrattiin lahjoja ja uhreja, jotka eivät pystyneet tekemään niiden uhraajien omaatuntoa täydellisiksi.

10 אלא במאכלא ובמשתיא בלחוד ובמעמודיתא דזנין

lajien kasteissa ja ainoastaan juomassa ja ruoassa mutta .

זנין דאיתיהין פוקדא דבסרא דסימין עדמא לזבנא

ajalle saakka vahvistetaan joka lihan säädös ovat jotka lajit

דתורצא:

ennalleen asettamisen

Mutta ne olivat vain ruoassa ja juomassa, ja monenlaisissa peseytymisissä, jotka ovat lihan käskyjä, jotka annettiin olemaan ennalleen asettamisen aikaan saakka.

11 משיחא דין דאתא הוא רבכומרא דטבתא דסער ועל

ylle ja teki jotka hyvien ylipapiksi oli tullut joka mutta Messias .

למשכנא רבא ומשלמנא דלא עביד באידיא ולא הוא

ole eikä käsissä tehty ei jota täydellinen ja suuri ilmestysmajalle

מן הלין בריתא:

luodut näistä

Mutta Messias, joka on tullut harjoittamansa hyvän ylipapiksi, ja sen suuren ja täydellisen ilmestysmajan ylipapiksi, sen, jota ei ole tehty käsillä eikä ole tästä luomakunnasta;

12 ולא על בדמא דצפריא ודעגלא אלא בדמא דנפשה

sielunsa veressä vaan lehmien ja pikkulintujen veressä ylle eikä .

על חדא זבן לבית מקדשא ואשכח פורקנא דלעלם:

iankaikkisen lunastuksen saavuttanut ja pyhitetty huoneelle aika yksi ylle

Eikä pikkulintujen ja lehmien verellä, vaan oman sielunsa verellä on yhdellä kertaa mennyt siihen pyhitettyyn huoneeseen ja saavuttanut iankaikkisen lunastuksen.

Huomasin, että lähes kaikki kääntävät tsippor vuoheksi, sana kuitenkin tarkoittaa pikkulintua. "Sippora".

13 אן גיר דמא דצפריא ודעגלא וקטמא דעגלתא

sen lehmän tuhkan ja lehmien ja lintujen veri sillä jos .

מתרסס הוא על אילין דמתטמאין הוון ומקדש להון

heidät pyhitti ja olivat saastutetut jotka ne ylle oli pirskotettu

לדוכיא דבסרהון:

lihansa puhdistamiselle

Sillä jos lintujen ja lehmien veri, ja sen lehmän tuhka oli pirskotettuna niiden ylle, jotka olivat saastuneet, ja se pyhitti ne niiden lihan puhdistamiseksi,

14 כמא הכיל יתיראית דמה דמשיחא דברוחא דלעלם

iankaikkisen hengessä joka Messiaan verensä rikkaampi sen tähden kuinka paljon .

נפשה קרב דלא מוס לאלהא נדכא תארתי מן עבדא

teoista omatuntomme puhdistaa Jumalalle virhe ilman uhrasi sielunsa

מיתא דנשמש לאלהא חיא:

elävä Jumalalle palvelemme että kuolleet

Sen tähden, kuinka paljon rikkampi onkaan Messiaan veri, joka iankaikkisessa hengessä uhrasi virheettömän sielunsa Jumalalle, joka puhdistaa meidän omaatuntoamme kuolleista teoista, että palvelisimme elävää Jumalaa.

15 מטל הנא הו הוא מצעיא דדיתקא חדתא דבמותה הו

hän kuolemassaan että uuden liiton välimies oli hän tämän tähden .

הוא פורקנא לאילין דעברו על דיתקא קדמיתא דנסבון

saisimme että ensimmäinen liitto vastaan ohikulkivat jotka näille lunastus oli

מולכנא אילין דאתקריו לירתותא דלעלם:

iankaikkisen perintöösalle kutsuttiin jotka nämä lupaus

Tämän tähden hän oli sen uuden liiton välimies; että hän oman kuolemansa kautta toi sen lunastuksen niille, jotka kulkivat ohi, vastoin sitä ensimmäistä liittoa, että he, jotka olivat kutsutut siihen iankaikkiseen perintöösään, saisivat ne lupaukset.

16 איכא גיר דאית דיתקא מותא הו מחויא דהו דעבדה:

sen teki joka hän että poistettu se kuolema testamentti (akk.) on sillä samoin .

Sillä aivan kuin testamentti liittyy tekijänsä pois ottamiseen,

17 על מיתא דין בלחוד משתררא מטל דכמא דחי הו

hän elää kauan kuin koska todellistettu ainoastaan mutta kuollut ylle .

דעבדה לית בה חשחו:

käyttöä siinä ei ole teki joka

mutta ainoastaan kuolleesta se on voimassa, koska niin kauan kuin tekijä elää, siitä ei ole hyötyä.

18 מטל הנא אפלא קדמיתא דלא דמא אשתררת:

vahvistettu veri ilman ensimmäinen ei edes tämän tähden .

Tämän tähden ei sitä ensimmäistäkään liittoa vahvistettu ilman verta.

19 כד אתפקד גיר כלה פוקדנא מן מושא לעמא כלה

kaikelle kansalle Moshe'sta säädös kaikki sillä säädetty kun .

בנמוסא נסב הוא מושא דמא דעגלתא ומיא בעמרא

villassa vesi ja lehmän veri Moshe hän ottaa sanassa

דזחוריתא וזופא ורס על ספרא ועל עמא כלה:

kaiken kansan ylle ja sen kirjan ylle pirskotti ja isoppi ja helakanpunaisen

Sillä kun Moshe'sta oli säädetty kaikki säädökset kaikelle kansalle siinä kirjoitetussa sanassa, otti hän, Moshe, lehmän verta ja vettä, punaista villaa ja isoppia, ja pirskotti sitä sen kirjan ylle ja kaiken kansan ylle.

Asiayhteyden takia olisi hyvä lukea ja ymmärtää 'punaisen lehmän' rituaalista 4Moos.19 sekä Babylonian Talmud, Tractate Parah. Suomalaiset raamatut kertovat asian aika epämääräisesti, joten suosittelen tietysti hebreaa. Ja 4Moos.19:9 suomalaiset raamatut sanovat "tämä on syntiuhri", vaikkei teksti oikeasti niin sano. Wikipediakin kertoo jotain, mm. "The absolute rarity of the animal, combined with the detailed ritual in which it is used, have given the Red Heifer special status in Jewish tradition. It is cited as the prime example of a *ḥok*, or biblical law for which there is no apparent logic, and is therefore deemed of absolute Divine origin."

20 ואמר להון הנא הו דמא דדיתקא הי דאתפקדת לכו

teille säädetty joka se liiton veri on tämä heille sanoi ja .

מן אלהא:

Jumalasta

Ja sanoi heille, "tämä on liiton veri, se, joka on Jumalasta teille säädetty."

21 אף על משכנא ועל כלהון מאנא דתשמשתא מנה

siitä palvelutyön astiat kaiken ylle ja ilmestysmaja ylle myös .

מן דמא רס:

pirskotti verestä

Myös ilmestysmajan ylle, ja kaikkien palvelutehtävän astioiden ylle hän siitä verestä pirskotti.

22 מטל דכלמדס בדמא הו מתדכא בנמוסא ודלא שופע

vuodatusta ilman ja siinä sanassa puhdistetaan on veressä asiat kaikki koska .

דמא לית שובקנא:

anteeksiantoa ei ole veri

Koska kaikki asiat on veressä puhdistettava, siinä kirjoitetussa sanassa, ja ilman veren vuodatusta ei ole anteeksiantoa.

23 אננקא הי גיר דהלין דדמותא אנין דשמיניתא בהלין

näissä taivaallisten ovat esikuvien näiden sillä on välttämätön .

מתדכין הלין דין שמיניתא בדבחא דמיתרין מן הלין:

näistä paremmat uhreissa taivaalliset mutta nämä puhdistetut

Sillä on välttämätöntä, että näiden taivaallisten esikuvat näissä puhdistettiin, mutta nämä taivaalliset uhrat ovat niitä parempia.

24 לא הוא גיר לבית מקדשא דעביד באידיא על משיחא

Messias sisään käsissä tehdyn pyhitetty huoneelle sillä ollut ei .

דאיתוהי דמותא דהו שרירא אלא לה לשמיא על

sisään taivaille hänelle vaan todellinen sen esikuva on joka

דנתחזא קדם פרצופה דאלהא חלפין:

tähtemme Jumalan kasvojensa edessä näkyy joka

Sillä Messias ei astunut sisälle käsillä tehtyyn pyhäkköön, joka on sen todellisen esikuva, vaan taivaisiin, näyttäytyäkseen Jumalan kasvojen edessä meidän puolestamme.

25 אפלא דנקרב נפשה זבנתא סגיאתא איך דעבד הוא

oli teki että kuin useat kerrat sielunsa uhraisi eikä .

רב כומרא ועאל בכל שנא לבית מקדשא בדמא דלא

ei joka veressä pyhitetty huoneelle vuosi jokaisessa astui ja pappi suuri

דילה:

omansa

Eikä uhraisi sieluansa useita kertoja, niin kuin teki se ylipappi, ja astui jokaisena vuotena siihen pyhäkköön, sellaisen veren kanssa, joka ei ollut hänen omaansa.

26 ואן לא חיב הוא דזבנתא סגיאתא נחש מן שוריה

alkamisesta kärsii useat kerrat että olisi velvollinen ei jos ja .

דעלמא השא דין בחרתה דעלמא חדא הו זבן קרב

uhrannut kerran hän yksi aikakauden lopussa mutta nyt maailman

נפשה בדביחותה דנבטליה לחטיתא:

synnille tuhotakseen uhraamisessaan sielunsa

Muuten hän olisi ollut velvollinen kärsimään useita kertoja maailman alkamisesta lähtien, mutta nyt, aikakauden lopussa, hän on yhdellä kertaa uhrannut oman sielunsa omassa uhraamisessaan, tuhotakseen synnin.

Messiaanisessa ja rabbiinisessa juutalaisuudessa ristiinnaulitsemisessa päättyi tooran, ja alkoi Messiaan 2000 vuotta. Ennen näitä li 2000 vuotta sekannusta, ja Messiaan aikakauden jälkeen alkaa tuhatvuotinen kuningaskunta.

27 ואיכנא דסיס לבנינשא דחדא זבן נמותון ומן בתר

jälkeen –sta ja kuolisivat aika yksi että ihmislapsille annettu että samoin ja .

מותהון דינא:

tuomio kuolemansa

Ja samoin on ihmisille annettu, että he yhden kerran kuolevat, ja heidän kuolemansa jälkeen on se tuomio.

28 הכנא אף משיחא חדא זבן אתקרב ובקנומה דבח

uhrasi olemuksessaan ja uhrattiin aika yksi Messias myös siten .

חטהא דסגיאא דתרתין דין זבנין דלא חטהין מתחזא

ilmestyy syntimme ilman ajat mutta toinen monien synnit

לחייהון דאילין דמסכין לה:

hänelle odottavat jotka näiden elämälleen

Tällä tavalla myös Messias on yhden kerran uhrattu, ja hän olemuksessaan uhrasi monien syntien puolesta, mutta tulee toisia aikoja, kun hän ilman syntejämme näyttäytyy niiden elämäksi, jotka häntä odottavat.

10:1 נמוסא גיר טלניתא אית הוא בה דטבתא דעתידן

tulevat jotka hyvyyksien siinä oli se varjo sillä sana .

לא הוא קנומא דילהין דצבותא מטל הנא כד בכל שנא

vuosi kaikessa kun tämän tähden tahdon niiden olemus ollut ei

הנון כד הנון דבחא מתקרבין הוו לא ממתום אשכחו

kykenevät milloinkaan ei olivat uhraamiset uhrit nämä kun nämä

דנגמרון לאילין דמקרבין להון:

heille uhraavat jotka niille täydellistävä että

Sillä kirjoitetussa sanassa oli tulevien hyvyyksien varjo, ei niiden tahdon olemusta. Tämän tähden oli joka vuosi nämä niiden uhrien uhraamiset, jotka eivät milloinkaan kykene tekemään täydellisiksi niitä, jotka niitä uhraavat.

אלו גיר גמרין הוּו כּבּר דין אתתניחו מן קורבניהוּן מטל²

koska uhraamisistaan lakanneet mutta valmis oli täydellistymiset sillä jos .

דלא מכיל טריא הוּת להוּן תארתהוּן בחטהא לאילין

niille synnissä omatuntonsa heille olisi horjua sen tähden ettei

דחדא זבן אתדכיוּ להוּן:

heille puhdistetut aika yksi kun

Sillä jos heidän täydelliseksi tulemisensa olisi valmis, he olisivat lakanneet uhraamisistaan, koska sen tähden he eivät horjuisi, vaan he olisivat tulleet omassatunnossaan yhdellä kertaa synnistä puhdistetuiksi.

אלא בהוּן בדבחהּ מדכרין חטהיהוּן בכל שנא:³

vuosi jokaisessa heidän syntinsä muistavat uhreissa niissä vaan .

Vaan niiden uhrien kautta he muistavat heidän syntinsä, joka vuosi.

לא גיר משכח דמא דתורא ודצפריא למדכיוּ חטהא:⁴

synnit puhdistamaan pikkulintujen ja härkien veri mahdollista sillä ei .

Sillä ei ole mahdollista, että härkien ja pikkulintujen veri puhdistaa syntejä!

מטל הנא כד עאל לעלמא אמר בדבחהּ וקורבנא לא⁵

et lahjoja ja uhreissa sanoo iankaikkisuudelle astui kun tämän tähden .

צבית פגרא דין אלבשתני:

minut vaatettanut mutta ruumis tahtonut

Tämän tähden, astuessaan iankaikkisuuteen, hän sanoo, "uhreja ja lahjoja sinä et tahtonut, vaan ruumiiseen minut vaatetit".

Tässä lainataan sellaista tanakhin versiota, jota nykyaika ei tunne, mutta tunnettiin hyvin vielä Paavalin aikana. Oman kirjahyllyni Septuaginta seuraa tätä sanavalintaa (ruumis), mutta masoreettiseen hebreaan se on "korjattu". Psalmi 40:6. Tämän kirjeen ansiostako? Myös targum käyttää "korvat"; "korvat sinä olet minulle laittanut, että kuuntelisin käskyjäsi".

ויקדא שלמא דחלף חטהא לא שאלת:⁶

kysynyt et synnit puolesta joka rauha palava ja .

Etkä sinä kysynyt polttouhria syntien puolesta.

7 הידין אמרת דהא אנא אתא אנא דבריִשׁ כתבא כתיב

kirjoitettu kirjoitukset alussa joka minä tulen minä katso sanoin silloin .

עלי דאעבד צבינד אלהא:

Jumala tahtosi tekemään minusta

Silloin minä sanoin, että "katso, minä tulen, minä; kirjoitusten alussa on kirjoitettu minusta, että minä tulen tekemään sinun tahtosi, Jumala".

Tanakh jakaantuu kolmeen osaan; Torah, profeetat ja kirjoitukset. Kirjoitukset alkavat psalmien kirjalla.

8 מן לעל אמר דדבחא וקורבנא ויקדא שלמא דחלף

puolesta rauha palavaa ja lahjaa ja uhrin sanoi ylhäältä .

חטהא לא צבית הנון דמתקרבין הוּוּ בנמוסא:

sanassa oli uhratut nämä tahtonut et syntien

Hän sanoi ylhäältä, että "uhria ja lahjaa, ja polttouhria syntien puolesta sinä et tahtonut"; näitä, jotka olivat sen sanan mukaan uhrattuja.

9 ובתרה אמר דהא אתא אנא דאעבד צבינד אלהא

Jumala tahtosi tekemään minä tulen katso sanoi jälkeen ja .

בהדא בטל לקדמיתא דנקים לדתרתין:

toiselle pystyttävä että ensimmäiselle hylkää tässä

Ja sen jälkeen hän sanoi, että "katso, minä tulen tekemään sinun tahtosi, Jumala". Tällä tavalla hän tekee turhaksi sen ensimmäisen, asettaakseen toisen.

10 בהנא גיר צבינה אתקדשן בקורבנא דפגרה דיִשׁוע

Jeshuan ruumiinsa lahjassa pyhitetään meitä tahtonsa sillä tässä .

משיחא דחדא זבן:

aika yhden Messias

Sillä tässä on hänen tahtonsa, että meidät on pyhitetty Jeshuan, Messiaan, ruumiin lahjassa, yhdellä kertaa.

11 כל רב כומר גיר דקאם הוא ומשמש כליום הנון

nämä päivä kaikki palvelee ja on seisoi joka sillä pappi suuri jokainen .

בהנון דבחה מקרב הוא אילין דמן מתום לא משכחין הוון

oli kykenevät ei menneistä että nämä oli uhraaminen uhrin niissä

למדכיו חטהא:

synnit puhdistamaan

Sillä jokainen ylipappi, joka seisoo ja joka päivä palvelee näitä niissä uhrien uhraamisissa; nämä entiset eivät pystyneet puhdistamaan synneistä.

12 הנא דין חד דבחה קרב חלף חטהא ויתב על ימינא

oikea yllä istui ja synnin puolesta uhrasi uhrin yksi mutta tämä .

דאלהא לעלם:

iankaikkisuudelle Jumalan

Mutta tämä uhrasi yhden uhrin synnin puolesta, ja istui Jumalan oikealle puolelle, iankaikkisesti.

13 ומקוא מכיל עדמא דנתסימון בעלדבבוהי כובשא

istuin vihollisensa asetetaan kunnes sen tähden pysyy ja .

תחית רגלוהי:

jalkojensa alle

Ja sen tähden hän pysyy, kunnes hänen vihollisensa asetetaan istuimeksi hänen jalkojensa alle.

14 בחד גיר קורבנא גמר לאילין דמתקדשין בה לעלם:

iankaikkisuudelle siinä pyhitetään jotka niille täydellisti lahja sillä yhdessä .

Sillä siinä yhdessä lahjassa hän on tehnyt täydellisiksi nämä, jotka pyhitetään siinä iankaikkisuudessa.

15 סהדא לן דין אף רוחא דקודשא דאמרת:

sanoo joka pyhyden henki jos sillä meille todistaa .

Sillä jos meille todistaa se pyhyden henki, joka sanoo,

16 הדא הי דיתקא דאתל להון מן בתר יומתא הנון אמר

sanoo nämä päivät jälkeen heille annan jonka liitto on tämä .

מריא אתליוהי לנמוסי במדעיהון ועל לבותהון אכתביוהי

minä kirjoittava sydämensä ylle ja ajatuksissaan sanalleni minä antava Herra

Tämä on se liitto, jonka minä annan heille näiden päivien jälkeen, sanoo Herra: minä annan minun sanani heidän tunnettavakseen, ja minä aion kirjoittaa heidän sydämiinsä.

17 ועולהון וחטהיהון לא אתדכר להון:

heille muistettu ei heidän syntejään ja vääränsään ja .

Ja heidän vääränsään ja syntejään ei heille muisteta.

18 איכא דין דאית שובקנא דחטהא לא מתבעא קורבנא

lahja kaivata ei synnin anteeksianto on joka mutta missä .

דחלף חטהא:

synnit puolesta

Mutta missä on syntien anteeksianto, siinä ei tarvita lahjaa syntien puolesta.

19 אית לן הכיל אחי גליות אפא במעלנא דבית קודשא

pyhyys huoneen sisäänkäynnissä kasvot peittämättömin veljeni sen tähden meille on .

בדמה דישוע:

Jeshuan veressään

Sen tähden, veljeni, meille on peittämättömin kasvoin pääsy sisälle siihen pyhyyden huoneeseen, Jeshuan veren kautta.

20 ואורחא דחיא דחדת לן השא באפי תרעא דאיתוהי

on joka verho kasvoissa nyt meille uusi joka elämän tie ja .

בסרה:

lihassaan

Ja meitä varten on nyt uusi elämän tie, sen verhon sisäpuolella, joka on hänen lihassaan.

21 ואית לן כומרא רבא על ביתה דאלהא:

Jumalan huoneensa ylle suuri pappi meille on ja .

Ja meitä varten on suuri pappi, Jumalan huoneen yllä.

22 נקרוב הכיל בלבא שרירא ובתוכלנא דהימנותא כד

kun uskollisuuden varmuudessa ja totuus sydämessä sen tähden läheystykäämme .

רסיסין לבותן ודכין מן תארטא בישתא ומסחי פגרון

ruumiit pesty ja pahassa omastatunnosta puhdistetut ja sydämemme pirstotetut

במיא דכיא:

puhtaan vedessä

Sen tähden läheystykäämme totuus sydämessä ja uskon varmuudessa, kun meidän sydämemme on pirstotettu ja olemme puhdistetut pahasta omastatunnosta, ja meidän ruumiimme on pesty puhtaassa vedessä.

23 ונחמסן בתודיתא דסברן ולא נצטלא מהימן הו גיר

sillä hän uskollinen horjuko älkää ja toivomme tunnustuksessa tarttukaamme ja .

מן דמלך לן:

meille luvattusta

Ja pitäkäämme kiinni meidän toivomme tunnustuksesta, älkääkä horjuko, sillä hän on uskollinen siitä, mitä meille on luvattu.

24 ונחור חד בחד בגורגא דחובא ודעבדא טבא:

hyvä tekojen ja rakkauden rohkaisemassa yhdessä yksi huomioikaamme ja .

Ja katsokaamme toinen toistamme rohkaisten rakkaudella ja hyvillä teoilla.

25 ולא נהוא שבקיין כנושין איך דאית עידא לאנש אנש

ihminen ihmiselle tapa on joka kuin kokouksemme hylätä tulisi eikä .

אלא בעו חד מן חד יתיראית כמא דחזיתון דקרוב יומא

päivä lähestyy että näette kun kauan kuin sitä enemmän yhdestä yksi etsikää mutta

הו:

se

Eikä tulisi hylätä kokouksiamme, niin kuin joillakin on tapana, vaan esirukoilkaa toinen toistenne puolesta sitä enemmän, kun näette sen päivän lähestyvän!

26 אן גיר בצבינה נחטא אנש מן בתר דקבל ידעתא

tunteminen saaneet jälkeen ihminen syntiä tekee tahdossaan sillä jos .

דשררא לית מכיל דבחתא דתתקרב חלף חטהא:

synnit puolesta uhrataan joka uhrin enää ei ole totuuden

Sillä jos ihminen omassa tahdossaan tekee syntiä, sen jälkeen, kun on saanut tuntea totuuden, ei ole enää uhria, jota uhrataan syntien puolesta.

27 אלא עתיד הו דינא דחילא וטננא דנורא דאכל

syö joka tulen kiivaus ja voiman tuomio se tuleva vaan .

לבעלדבבא:

vihollisille

Vaan se voiman tuomio on tuleva, ja se tulen kiivaus, joka kuluttaa viholliset.

28 אן גיר אינא דעבר על נמוסא דמושא על פום תרין

kaksi suu ylle Moshe'n sana vastaan ohikulki joka sellainen sillä jos .

ותלתא סהדין דלא רחמין מאת:

kuolisi armoja eikä todistajaa kolme ja

Sillä jos sellainen, joka kulki ohi, vastoin Moshe'n sanaa, kahden tai kolmen todistajan suulla hän kuolee, ilman armoa.

29 כמה סברין אנתון יתיראית מסם ברשא נקבל אינא

sellainen saava pahassa rangaistus runsaampi te luulette paljon kuinka .

דדשה לברה דאלהא וחשב דמא דדיתקא דילה איך

kuin omansa liiton veri pitänyt ja Jumalan pojalle tallannut joka

דכלנש דבה אתקדש וצער לרוחא דטיבותא:

siunauksen hengelle halveksinut ja pyhitetty sen kautta jokainen jotka

Kuinka paljon suuremman rangaistuksen luulette sellaisen saavan, joka on tallannut Jumalan poikaa ja pitänyt kenen tahansa ihmisen veren arvoisena sitä liiton verta, jonka kautta hänet on pyhitetty, ja halveksinut sitä siunauksen henkeä?

30 ידעינן להו דאמר דדילי הי תבעתא ואנא אפרוע

maksava minä ja kosto se omani että sanoi joka hänelle tunnemme .

ותוב דנדון מריא לעמה

kansalleen Herra tuomitsee taas ja

Me tunnemme hänet, joka sanoi, "minun on kosto, ja minä olen maksava", ja taas, "Herra tuomitsee kansansa".

31 דחלתא הי רבתא למפל באידוהי דאלהא חיא:

elävä Jumalan käsiinsä langeta valtavaa se kauhean .

Kuinka kauhistuttavan suurta onkaan langeta elävän Jumalan käsiin!

32 אתדכרו הכיל ליומתא קדמיא הנון דבהון קבלתון

saitte joissa nämä ensimmäiset päiville sen tähden muistakaa .

מעמודיתא ואגונא רבא סיברתון דחשא בחסדא

häpeässä kärsimyksen kestitte suuri kamppailu ja kasteen

ובאלצנא:

ahdistuksessa ja

Muistakaa sen tähden niitä ensimmäisiä päiviä; niitä, joissa te saitte kasteen, ja kestitte suurta taistelua kärsimyksen häpeässä ja ahdistuksessa.

33 ודהויתון חזונא ואף אשתותפתון לאנשא דהלין

näiden ihmisille teidät tehtiin seuraajiksi myös ja nähtävyys teistä tuli ja .

סיברו:

kestivät

Ja teistä tuli nähtävyys, ja teidät tehtiin niiden ihmisten seuraajiksi, jotka kestivät.

34 וכאב לכוּן על אילין דאסירין וחטופיא דנכסיכוּן

omaisuuksienne ryöstämisen ja vangitut jotka niiden ylle teille surullista ja .

בחדותא סיברתון מטל דיִדעין אנתון דאית לכוּן קנינא

omaisuus teille on te tunnette että koska kestitte ilossa

בשמיא דמיתר הוּ וּלא עבר:

katoa eikä se parempi taivaissa

Ja teillä oli surua niiden puolesta, jotka ovat vangittuja, ja omaisuuksienne ryöstämisen te kestitte ilolla, koska te tiedätte, että teille on taivaissa parempi omaisuus, eikä se katoa.

35 לא הכיל תובדון גליות אפא דאית לכוּן דעתיד לה

heille tuleva että teille on joka kasvot peittämättä heittäkö pois sen tähden älkää .

אגרא סגיאא:

suuri palkinto

Sen tähden, älkää heittäkö pois niitä peittämättömiä kasvoja, jotka teillä ovat, sillä siitä on tuleva suuri palkinto.

36 מסיברנותא הוּ גיר מתבעיא לכוּן דתעבדון צבינא

tahtoa tekisitte että teille välttämätön sillä on kärsivällisyys .

דאלהא ותסבון מולכנא:

lupauksen saisitte ja Jumalan

Sillä kärsivällisyys on teille välttämätöntä, että tekisitte Jumalan tahtoa, ja saisitte sen lupauksen.

37 מטל דקליל הוּ זבנא וטב זעור דנאתא הוּ דאתא וּלא

eikä tulee joka hän tuleva että vähän hyvin ja aikaa se vähäinen että koska .

נוחר:

viivy

Koska vain vähäinen aika, ja hyvin vähän, kun tulee hän, joka tulee, eikä viivy.

38 כאנא דין מן הימנותא דיִלי נחא ואן מתקטעא לה לא

ei hänelle luovuttaa jos ja elävä omani uskostani mutta vanhurskas .

צביא בה נפשי:

sieluni hänessä mielistyy

Mutta vanhurskas on elävä minun omasta uskostani, ja jos hän luovuttaa, ei minun sieluni mielisty häneen.

Tässäkin lainataan Habakukista sellaista versiota, jota nyky maailma ei tunne. Mutta se, että ”vanhurskas elää minun uskostani” on kreikan teksteissä ainakin Eusebiuksella ja Codex D.

39 חנן דין לא הוין דקוטעא דמובל לאבדנא אלא

mutta Abadon'lle johtaa joka luovuttajia niitä ole ei mutta me .

דהימנותא דמקניא לן נפשן:

sielumme meille rakentaa joka uskollisuuden

Mutta me emme ole niitä luovuttajia, jotka kulkevat kadotukseen, vaan niitä uskollisia, jotka rakentavat sielujaan.

11:1 איתיה דין הימנותא פיסא על אילין דאיתיהין

ovat jotka ne ylle varmuus usko mutta on .

בסברא איך הו דהוי להין בסוערנא וגלינא דאילין דלא

ei jotka niiden ilmestystä ja toiminnassa nämä ovat jotka on kuin toivossa

מתחזין

näkyvät

Mutta se usko on varmuutta niistä asioista, joita toivotaan, niin kuin nämä jo olisivat toiminnassa, ja ilmestystä asioista, jotka eivät ole näkyviä.

2 ובהדא הות סהדותא על קשישא:

vanhimmat ylle todistus ollut tässä ja .

Ja tässä on ollut vanhimmiston todistus.

3 בהימנותא גיר מסתכלינן דאתקנו עלמא במלתא

sanassa maailmat muodostettiin että ymmärrämme sillä uskossa .

דאלהא והלין דמתחזין הוי מן אילין דלא מתחזין:

näkyvät ei jotka niistä on näkyvät jotka nämä ja Jumalan

Sillä siinä uskossa me ymmärrämme, että maailmankaikkeus on muodostettu Jumalan sanan kautta, ja nämä, jotka näkyvät, tulivat niistä, jotka eivät ole näkyviä.

4 בהימנותא קרב הביל דבחתא דמיתרא טב מן דקאין

Kainin kuin hyvin parempi joka uhrin Habel uhrasi uskossa .

לאלהא ומטלתה הות עלוהי סהדותא דכאנא הו וסהד

todistaa ja hän vanhurskas että todistus hänestä ollut sen tähden ja Jumalalle

על קורבנה אלהא ומטלתה אף כד מיית ממלל:

puhuu kuollut kun myös sen tähden ja Jumala lahjansa ylle

Uskossa Abel uhrasi Jumalalle sen paljon paremman uhrin kuin Kain, ja sen tähden hänestä on ollut se todistus, että hän oli vanhurskas, ja Jumala todistaa hänen lahjastaan, ja sen tähden hän kuolleenakin puhuu.

5 בהימנותא אשתני חנוך ומותא לא טעם ולא אשתכח

löytynyt eikä maistanut ei kuolemaa ja Henok poistettiin uskossa .

מטל דשניה אלהא מן קדם דנשניוהי גיר הות עלוהי

hänestä oli sillä luokseen siirrettiin joka edestä Jumala vei pois koska

סהדותא דשפר לאלהא:

Jumalalle kaunis että todistus

Uskossa Eenok vietiin pois, eikä hän maistanut kuolemaa, eikä häntä löydetty, koska Jumala vei hänet pois täältä – hänet, joka siirrettiin hänen luokseen, sillä hänestä oli se todistus, että hän oli Jumalalle otollinen.

6 דלא הימנותא דין לא אנש משכח דנשפר לאלהא חיב

velvollinen Jumalalle miellyttää kykene ihminen ei kuin usko ilman .

הו גיר מן דמתקרב לות אלהא דנהימן דאיתוהי ולאילין

niille ja hän on että uskovat että Jumala luokse lähestyy joka kuka sillä on

דבעין לה הוא פרועא:

palkitsija hän on hänelle etsivät jotka

Ilman sitä uskoa ei kukaan voi olla otollinen Jumalalle, sillä sen, joka lähestyy Jumalaa, on pakko uskoa, että hän on, ja hän on palkitsija niille, jotka häntä etsivät.

7 בהימנותא נוח כד אתמלל עמה על אילין דלא מתחזין

näkyvä ei joka nämä ylle kansansa puhuttu kun Noah uskossa .

הוי דחל ועבד לה קבותא לחיא דבני ביתה דבה חיבה

tuomitsi sen kautta huoneensa lasten elämälle arkki hänelle teki ja palvoi oli

לעלמא והוא ירתא דכאנותא דבהימנותא:

uskossa joka vanhurskauden perillinen tuli ja maailmalle

Uskossa Noah puhui kansalleen niistä asioista, jotka eivät ole näkyviä, joita hän palvoi, ja teki arkin, hänelle ja oman huoneensa lasten elämäksi. Sen kautta maailma tuomittiin, ja hänestä tuli sen vanhurskauden perillinen, joka on uskossa.

8 בהימנותא אברהם כד אתקרי אשתמע דנפוק לאתרא

paikalle lähtevä että totteli kutsuttiin kun Abraham uskossa .

הו דעתיד הוא דנסב לירתותא ונפק כד לא ידע הוא

hän tuntenut ei kun lähti ja perintöösalle saamaan hän tuleva joka se

לאיכא אזל:

menevä paikalle

Uskossa Abraham oli kuuliainen, kun häntä kutsuttiin lähtemään siihen paikkaan, jonka hän oli tuleva saamaan perintöösaksi, ja hän lähti, vaikka ei tiennyt, minne oli menossa.

9 בהימנותא הוא תותבא בארעא הי דאתמלכת לה איך

kuin hänelle luvattiin joka se maassa asukas tuli uskossa .

דבנוכריתא ובמשכנא עמר עם איסחק ויעקוב בני

lapset Jakob ja Ishak kanssa vaelsi teltoissa ja vieraan maan

ירתותא דילה דמולכנא:

lupauksen omansa perintöosa

Uskossa hänestä tuli sen maan asukas, joka hänelle oli luvattu, kuin vieraan maan, ja hän kulki teltoissa Ishakin ja Jakobin, lasten kanssa, hänen lupauksensa perintöösan.

Psalmi 127:3 sanoo hebreassa, että "lapset ovat Herran perintöosa, ja kohdun hedelmä on palkinto".

10 מסכא הוא גיר למדינתא דשתאסתא אית לה

hänelle on perustukset jonka kaupungille sillä oli odotti .

דאומנה ועבודה אלהא הו:

hän Jumala tekijänsä ja perustaja jonka

Sillä hän odotti sitä kaupunkia, jolla on perustukset, jonka perustaja ja tekijä on Jumala.

11 בהימנותא אף סרא דעקרתא הות נסבת חילא

voiman sai oli hedelmätön joka Sara myös uskossa .

דתקבל זרעא ודלא בזבנא דשניה ילדת על דאשרת

varmuuden ylle synnytti vuosiensa ajassa ei joka ja siemen saisi että

דמהימן הו הו דמלך לה:

hänelle lupasi joka oli hän uskollinen että

Uskossa myös Sara, joka oli hedelmätön, sai voiman ottaa vastaan se siemen, ja vaikka ei ollut enää niiden vuosien aika, hän synnytti varmana siitä, että hän, joka hänelle lupasi, on uskollinen.

12 מטל הנא מן חד דבטל בסיבותא אתילדו סגיאה איך

kuin monet syntyvät vanhuudessa horjui joka yhdestä tämän tähden .

כוכבא דבשמיא ואיך חלא דעל ספתה דימא דמנין לית

ole ei lasketa joita meren rantansa ylle jonka hiekka kuin ja taivaissa jotka tähdet

לה:

hänelle

Tämän tähden siitä yhdestä, joka horjui vanhuudessa, syntyivät monet, kuin tähdet, jotka ovat taivaissa, ja kuin hiekka meren rannalla, jota ei lasketa.

Kreikassa on taas selkeä lukuvirhe, jota ei voi toistaa kääntämällä teksti kreikasta arameaan. Kun tässä lukee "vanhuudessa", במיתותא , kreikka puhuu kuolemasta joka olisi tässä – helppo lukea väärin.

13 בהימנותא מיתו הלין כלהון ולא נסבו מולכנהון אלא

mutta lupauksiaan saaneet eikä he kaikki nämä kuolivat uskossa .

מן רוחקא חזאוהי וחדיו בה ואודיו דאכסניא אנון

olivat vieraita että tunnustivat ja siinä riemuitsivat ja sen näkivät kaukaisuudesta

ותותבא בארעא:

maassa muukalainen ja

Uskossa nämä kaikki kuolivat, eivätkä saaneet lupauksiaan, mutta he näkivät sen kaukaa, ja sen kautta iloitsivat, ja tunnustivat, että olivat vieraita ja muukalaisia siinä maassa.

14 אילין דין דהלין אמרין מחוין דלמדינתהון בעין:

etsivät kaupunkiaan että osoittavat sanovat näitä jotka mutta nämä .

Mutta nämä, jotka näitä sanovat, osoittavat, että he etsivät sitä heidän kaupunkiaan.

15 ואלו למדינתא הי דנפקו מנה בעין הווא אית הוא להון

heille oli siellä olivat etsivät siitä jättivät jonka se kaupungille jos ja .

זבנא דתוב נהפכון נאזלוון לה:

hänelle menevät palaavat taas että aikaa

Ja jos he olleet etsimässä sitä kaupunkia, jonka he jättivät, heillä olisi ollut aikaa että taas palaisivat, menisivät sinne.

16 השא דין ידיעא דלדטבא מנה רגין הווא להי דאיתיה

on joka sille olivat kaipasivat siitä parempaa että tunnettu on mutta nyt .

בשמיא מטל הנא לא נכף אלהא דאלההון נתקרא טיב

valmistaa kutsutaan Jumalansa Jumala häpeä ei tämän tähden taivaissa

להון גיר מדינתא:

kaupunki sillä heille

Mutta nyt on tunnettua, että he ikävöivät sitä parempaa, joka on taivaissa, tämän tähden Jumala ei häpeä, että he kutsuivat häntä heidän Jumalakseen, sillä hän valmistaa heille sitä kaupunkia.

17 בהימנותא קרב אברהם לאיסחק בנסיונה וליחידה

ainoansa ja koettelemuksessa Ishakille Abraham uhrasi uskossa .

אסק למדבחה להו דקבל הוא במולכנא:

lupauksessa oli sai jonka hänelle alttarille laittoi

Uskossa Abraham uhrasi Ishakin, siinä koettelemuksessa, ja laittoi ainokaisensa alttarille; hänet, jonka oli sen lupauksen kautta saanut.

18 אתאמר הוא לה גיר דבאיסחק נתקרא לך זרעא:

siemen sinulle kutsutaan Ishak'ssa että sillä hänelle oli sanottu .

Sillä hänelle oli sanottu, että "Ishak'ssa sinun siemenesi on oleva kutsuttu".

19 ואתרעי הוא בנפשה דמטיא באידוהי דאלהא אף

jos Jumalan kädessään tuleva että sielussaan oli päätteli ja .

מן מיתא למקמו ומטל הנא במתלא אתיהב לה:

hänelle annettiin vertauksessa tämän tähden ja herättää kuolleista

Ja sielussaan hän ymmärsi, että tulevaisuus on Jumalan kädessä, jos hän herättää kuolleista, ja tämän tähden tämä annettiin hänelle vertauksena.

20 בהימנותא דמדס דעתיד הוא ברך איסחק ליעקוב

Jakobille Ishak siunasi oli tuleva joka asian uskossa .

ולעסו:

Esaulle ja

Uskossa siihen, joka on tuleva, Ishak siunasi Jakobin ja Esaun.

21 בהימנותא כד מאת יעקוב ברך לכל חד חד מן בנוהי

lapsista yksi yksi kaikille siunasi Jakob kuoli kun uskossa .

דיוסף וסגד על ריש חוטררה:

sauvansa pää ylle kumartui ja Josef'n

Uskossa siunasi Jakob kuollessaan kaikkia Josef'n lapsia, yksi toisensa jälkeen, ja nojasi sauvansa päähän.

22 בהימנותא יוסף כד מאת עהד למפקתא דבני איסריל

Israel lasten lähtöön viittasi kuoli kun Josef uskossa .

ופקד על גרמוהי:

luistaan ylle määräsi ja

Uskossa Josef, kuollessaan, viittasi siihen israelilaisten lähtöön, ja antoi käskyn hänen luistaan.

23 בהימנותא אבהוהי דמושא טשיוהי כד אתילד ירחא

kuukausi syntynyt kun hänet kätki Moshe'n vanhempansa uskossa .

תלתא דחזו דשפיר הוא טליא ולא דחלו מן פוקדנא

määräyksestä pelänneet eikä poikalapsi oli kaunis että näki kun kolme

דמלכא:

kuninkaan

Uskossa Moshen vanhemmat salasivat häntä, kun hän oli syntynyt, kolme kuukautta, kun he näkivät, että tuo poikalapsi oli kaunis, eivätkä pelänneet kuninkaan määräystä.

24 בהימנותא מושא כד הוא גברא כפר דלא נתקרא

kutsuttaisi ei että kielsi mies tuli kun Moshe uskossa .

ברא לברתה דפרעון:

faraon tyttärelleen poika

Uskossa Moshe, mieheksi tultuaan, kielsi, ettei häntä kutsuttaisi faraon tyttären pojaksi.

25 וגבא לה דבאולצנא עם עמה דאלהא נהוא ולא דזבן

ajan eikä oleva Jumalan kansan kanssa ahdistuksessa että hänelle valitsi ja .

זעור נתבסם בחטיתא:

synnissä nauttisi vähäinen

Ja valitsi olemaan siinä ahdistuksessa Jumalan kansan kanssa, eikä lyhyttä aikaa nauttimaan synnissä.

26 ואתרעי דמיתר הו עותרא דחסדה דמשיחא טב

paljon Messiaan armonsa runsaus hän suurempi joka piti hän ja .

מן סימתה דמצרין חאר הוא גיר בפורען אגרא:

palkinnon maksamisesta sillä oli katsahti Mitsrain'in aarteistaan

Sillä hän piti sitä Messiaan armon runsautta paljon suurempana kuin Egyptin aarteita, sillä hän oli saanut katsoa sitä palkinnon maksamista.

27 בהימנותא שבקה למצרין ולא דחל מן חמתה דמלכא

kuninkaan vihastaan pelännyt eikä Mitsrain'lle hylkäsi uskossa .

וסיבר איך הו דחזא הוא לאלהא דלא מתחזא:

ole nähtävä ei joka Jumalalle oli näki että hän kuin kesti ja

Uskossa hän jätti Egyptin taakseen, eikä pelännyt kuninkaan vihaa, ja hän kesti, sillä hän oli ikään kuin nähnyt Jumalan, joka ei ole näkyvä.

28 בהימנותא עבד פצחא ורסס דמא דלא נתקרב להון

heitä koskettaisi ettei veri pirskontti ja pääsiäinen valmisti uskossa .

הו דמחבל הוא בוכרא:

esikoinen oli tuhosi joka hän

Uskossa hän valmisti sen pääsiäisen ja pirskontti verta, ettei esikoisten tuhoaja heitä koskettaisi.

Aramean mehabla, מַחְבֵּלָא merkitsee myös eräänlaista tiettyä kuoleman enkeliä..

29 בהימנותא עברו ימא־דסוף איך דעל ארעא יבישתא

kuiva maa ylle jonka kuin kaislan meri läpi kulkivat uskossa .

ובה אתבלעו מצריא כד אמרחו עלוהי:

astuivat sille uskalsivat kun Egyptiläiset nielaisi siinä ja

Uskossa he kulkivat Kaisalmeren läpi, kuin kuivan maan päältä, ja siihen Egyptiläiset nielaistiin, kun he uskalsivat siihen astua.

30 בהימנותא שוריה דאיריחו נפלו מן דאתכרכו שבעא

seitsemän ympäröi että kun putosi Jericho'n muurinsa uskossa .

יומין:

päiviä

Uskossa Jerichon muurit kaatuivat, kun sitä ympäröitiin ne seitsemän päivää.

31 בהימנותא רחב זניתא לא אבדת עם הנון דלא

ei jotka nämä kanssa menehtyi ei huora Rahab uskossa .

אשתמעו דקבלת לגשושא בשלמא:

rauhassa vakoojille vastaanotti kun totteli

Uskossa huora Rahab ei menehtynyt näiden kanssa, jotka eivät olleet kuuliaisia, ottaen rauhassa vastaan ne vakoojat.

Puhutaan myös majatalon pitäjästä, joka olisi זנותא , mutta tätä tulkintaa ei mikään vanha raamatun opetus tue.

32 ומנא טוב אמר זעור הו לי גיר זבנא דאשתעא על

ylle muistelemaan aikaa sillä minulla on vähän sanon taas mitä ja .

גדעון ועל ברק ועל שמשון ועל נפתח ועל דויד ועל

ylle ja David ylle ja Nafathach ylle ja Samson ylle ja Barak ylle ja Gideon

שמואיל ועל שרכא דנביא:

profeettojen muiden ylle ja Shamueil

Ja mitä vielä sanoisin? Sillä minulla on vähän aikaa, että muistelin Gideon ja Barak, ja Samson ja Jefta, ja David ja Samuel ja muita profeettoja.

Hebrean Jefta on käännetty arameaksi Nafatah, molemmat tarkoittavat 'hän on avaava'.

33 אילין דבהימנותא זכו למלכותא ופלחו כאנותא וקבלו

saivat ja oikeutta palvelivat ja kuningaskuntia voittivat uskossa jotka ne .

מולכנא וסכרו פומא דאריותא:

leijonien suut sulkivat ja lupaukset

Nämä, jotka siinä uskossa voittivat kuningaskuntia, ja palvelivat oikeutta ja saivat lupauksia, ja sulkivat leijonien suut.

34 ודעכו חילא דנורא ואתפציו מן פומא דסיפא ואתחילו

voimallistuivat ja miekan suusta vapautettiin ja tulen voiman sammuttivat ja .

מן כורהנא והוו חילתנא בקרבא וסחפו משריתא

leirit tyhjensivät ja taisteluissa voimalliset olivat ja sairaudesta

דבעלדבבא

vihollisten

Ja sammuttivat tulen voiman, ja vapautettiin miekan suusta, ja vahvistuivat sairaudesta, ja olivat taisteluissa voimallisia, ja tyhjensivät vihollisten leirit.

35 ויהבו לנשא בניהין מן קימתא דמיתא ואחרנא בשנדא

kidutuksessa toiset ja kuoleman ylösousemuksesta lapsensa naisille antoivat ja .

מיתו ולא סכיו למתפציו דקימתא מיתרתא תהוא להון:

heille olisi parempi ylösousemus että vapautukselle odottaneet eikä kuolivat

Ja naiset antoivat lapsensa kuoleman ylösousemukseen, ja toiset kuolivat kidutuksissa, eivätkä odottaneet vapauttamista, että heille olisi parempaa – ylösousemus!

36 אחרנא דין לבזחא ולנגדא עלו אחרנא לאסורא

kahleille toiset astuivat ruoskimisille ja pilkalle mutta toiset .

ולחבושיא אשתלמו:

luovutettiin vankilaan ja

Mutta toiset joutuivat pilkattaviksi ja ruoskittaviksi, toiset luovutettiin kahleisiin ja vankilaan.

37 אחרנא אתרגמו אחרנא אתנסרו אחרנא בפומא

suussa toiset sahattiin kahtia toiset kivitettiin toiset .

דסיפא מיתו אחרנא אתכרכו כד לבישין משכא דאמרא

lampaiden nahka pukeutuneena kun matkustivat toiset kuolivat miekan

ודעזא וסניקין ואליצין ומטרפין:

pahoinpideltyjä ja ahdistettuja ja puutteessa ja vuohien ja

Toiset kivitettiin, toiset sahattiin kahtia, toiset kuolivat miekan suussa, toiset kiertelivät pukeutuneena lampaiden ja vuohien nahkoihin, ja olivat puutteessa ja ahdistettuja ja pahoinpideltyjä.

Kreikassa on kiusattu ja/tai sahattu. Tulee taas pienestä lukuvirheestä. Joka tapauksessa, teksti Jesajan kuolemasta, joka muuten on ensimmäinen suomentamani raamatun ulkopuolinen teksti, oli kirjoittajalle ja lukijoille tunnettu teos. Raamattumme ei kerro kenenkään pukeutuneen vuohen nahkaankaan.

38 אנשא דלא שוא הוא להון עלמא והוּו איך טעיא

eksyneet kuin olivat ja maailma heille ollut arvollinen ei jotka ihmisiä .

בחורבא ובטורא ובמערא ובפעריה דארעא:

maan kuopissa ja luolissa ja vuorissa ja erämaissa

Ihmisiä, joille tämä maailma ei ollut arvollinen, ja he olivat kuin eksyneet, erämaissa ja vuorilla, ja luolissa ja maan kuopissa.

39 והלין כלהון דהות עליהון סהדותא בהימנותהון לא

eivät uskossaan todistus heidän ylle on joka he kaikki nämä ja .

קבלו מולכנא:

lupausta saaneet

Näistä, heistä kaikista, on todistus, että siinä heidän uskossaan he eivät sitä lupausta saaneet.

40 מטל דאלהא קדם חר בעודרנן דילן דלא בלעדיון

meitä ilman ettei meidän apunamme näki edeltä Jumala että koska .

נתגמרון:

täydellistyivät

Koska Jumala näki edeltä, että heistä olisi meille apua, etteivät he tulleet täydellisiksi ilman meitä.

12:1 מטל הנא אף חנן דאית לן הלין כלהון סהדא

todistajat he kaikki nämä meille on joilla me myös tämän tähden .

דאיך עננא חדירין לן נשרא מנן כל יוקרין אף חטיתא

synti myös painaa kaikki meistä heittäkäämme meille peittävät pilvet kuin jotka

דבכלזבן מטיבא הי לן ובמסיברנותא נרהטיוהי לאגונא

kilpailulle juoskaamme kärsivällisyydessä ja meille on valmis aina että

הנא דסים לן:

meille laitettu joka tämä

Tämän tähden myös me, joilla on nämä kaikki todistajat, jotka peittävät meitä pilven lailla, heittäkäämme pois se, mikä painaa, myös ne synnit, että olisimme aina valmiita, ja juoskaamme kärsivällisyydessä tämä kilpailu, joka meille on laitettu.

2 ונחור בישוע דהו הוא רישא וגמורא להימנותן דחלף

puolesta joka uskollamme täydellistä ja alkulähde on hän joka Jeshuassa katsokaamme ja .

חדותא דאית הוא לה סיבר צליבא ועל בהתתא אמסר

ei välittänyt häpeässä yllä ja ristin kesti hänelle oli se joka ilo

ועל ימינא דכורסיה דאלהא יתב:

istuu Jumalan valtaistuimensa oikealla yllä ja

Ja katsokaamme Jeshuaan, häneen, joka on meidän uskomme alkulähde ja täydelliseksi tekijä, joka hänellä olevan ilon sijasta kesti ristin, häpeästä välittämättä, ja istuu Jumalan valtaistuimen oikealla puolella.

3 חזו הכיל כמא סיבר מן חטיא הנון דהנון הוו סקובלא

vastustajia olivat itsessään jotka nämä syntisistä kesti kuinka paljon sen tähden katsokaa .

לנפשהון דלא תמאן לכון ולא תתרפא נפשכון:

sielujanne heikentää eikä itsellenne huolettomia ei että sieluilleen

Sen tähden katsokaa, kuinka paljon hän kesti näiltä syntisiltä, jotka itsessään olivat omien sielujensa vastustajia, ettette olisi huolettomia itsellenne, ettekä heikentäisi omia sielujanne.

4 לא עדכיל מטיתון עדמא לדמא באגונא דלוקבל

vastaan taistelussa verelle saakka tulleet vielä ette .

חטיתא:

syntiä

Ette vielä ole olleet vereen saakka taistelussa syntiä vastaan.

Voi olla myös kysymyslause. Ettekö vielä...?

5 וטעיתוניהי ליולפנא אינא דאיך דלבניא אמר לכון ברי

poikani teille sanoo lapsille joka kuin se opetukselle olette eksyneet ja .

לא תהמא מן מרדותה דמריא ולא תרפא נפשך אמתי

kun silloin sielusi huononna äläkä Herran kasvatuksesta kääntykö älkää

דמנה מתכון אנת:

olette nuhtelemia hänen

Ja te olette eksyneet siitä opetuksesta, niin kuin lapset! Teille sanotaan, "poikani, älä käännä pois Herran kasvatuksesta, äläkä huononna sieluasi silloin, kun hän sinua nuhtelee".

Sananlaskut 3:11, jälleen sellainen versio tekstistä, jota nykyaika ei tunne. Verbi huonontamisesta merkitsee myös mädäntymistä ja hajoamista.

6 לִמֵּן דְרַחֵם גִּיר מְרִיא רְדָא לֵה וּמִנְגַד לְבִנְיָא אִילִין דְּהוּ

hän joka nämä lapsille johdattaa ja hänelle ohjaa Herra sillä rakastaa jota hänelle .

צבא בהון:

hänessä mielistynyt

Sillä jota Herra rakastaa, sitä hän ohjaa, ja hän johdattaa niitä lapsia, joihin hän on mielistynyt.

Nagad on johdattaa. Sanaan kyllä liittyy myös syrjään vieminen. Gal.2:12, "vetäytyä sivuun".

7 סִיבְרוּ הַכִּיל מְרִדוֹתָא מִטַּל דְּאִיךְ דְּלוֹת בְּנִיא סַעַר

kohtelee lapset teidän kuin jotka koska kasvatukset sen tähden kestää .

צאדיכון אלהא אינו גיר ברא דלא רדא לה אבוהי:

isänsä hänelle kasvata ei joka poika sillä on kuka Jumala kanssanne

Sen tähden kestää kasvatus, koska Jumala toimii teidän kanssanne niin kuin lasten kanssa. Sillä kuka on sellainen poika, jota hänen isänsä ei kasvata?

8 וְאֵן דְּלֵא מְרִדוֹתָא אַנְתּוֹן הִי דְּבַהּ מִתְרַדָּא כְּלַנְשׁ הוּיְתוֹן

olette olleet jokainen kasvatettu jossa se te kasvatus ei joka jos ja .

לְכוֹן נוֹכְרִיא וְלֵא בְּנִיא:

lapset eikä vieraat teille

Ja jos olisitte vailla sitä kasvatusta, jossa te jokainen olette olleet, tähän olisitte vieraita, ettekä lapsia!

Tässä taas kreikan tekstissä on luettu "vieraat lapset" – "laittomat lapset", נוכריא, vs נורא

9 וְאֵן אֲבַהִין דְּבִסְרָא רְדִין הוּוּ לֵן וּבַהֲתִין הוּיִן מִנְהוֹן כְּמָא

kuinka paljon heistä me kunnioitimme ja meille olivat kasvatettu lihassa jotka isämme jos ja .

הַכִּיל חִיבִינֵן דְּנִשְׁתַּעֲבַד לְאֲבוּהִין דְּרוּחַתָּא וְנַחָא:

eläisimme ja henki on joka isällemme alistua että velassa sen tähden

Ja jos meidän isämme ovat kasvattaneet meitä lihassa – ja me olemme heitä kunnioittaneet – sen tähden, kuinka paljon te olettekaan velvolliset alistumaan isällemme, joka on henki, ja saamaan elämän.

10 הנון גיר לזבן הו זעור איך דצבין הו רדין הו לן

hänelle olivat kasvattanut olivat tahtoiivat että kuin lyhyt se ajalle sillä nämä .

אלהא דין לעודרנן דנשתותף לקדישותה:

hänen pyhyydelleen osaa ottaisimme että avuksemme mutta Jumala

Sillä nämä ovat lyhyttä aikaa varten kasvatetut, sen mukaan kuin he tahtoiivat, mutta Jumala kasvattaa meitä omaksi avuksemme, että me olisimme hänen pyhyytensä osallisia.

11 כל מרדותא דין בזבנה לא מסתברא דחדותא הי

se iloinen että osoittaa ei ajassaan mutta kasvatus kaikki .

אלא דכריותא לחרתא דין פארא דשלמא ודזדיקותא

vanhurskauden ja rauhan hedelmä mutta lopulla murheellinen että vaan

יהבא לאילין דבה אתדרשו:

harjoitetut hänessä jotka näille tuottaa

Mutta kaikki kasvatus ei omana aikanaan näytä siltä, että olisi iloa, vaan murhetta, mutta lopulla se tuottaa rauhan ja vanhurskauden hedelmän näille, jotka ovat hänessä harjoitetut.

12 מטל הנא אידיכון משריתא ובורכיכון רעלתא שררו:

voimistakaa horjuvat polvenne ja vahvistakaa kätenne tämän tähden .

Tämän tähden, "vahvistakaa kätenne, ja suoristakaa horjuvat polvenne!"

13 ושבילא תריצא עבדו לרגליכון דהדמא דחגיר לא

ei ontuva joka jäsen että jaloillenne tehkää suoriksi polut ja .

נטעש אלא נתאסא:

parantuisi vaan kaadu

"Ja tehkää polut suoriksi jaloillenne", että ontuva jäsen ei kaatuisi, vaan parantuisi.

14 הרטו בתר שלמא עם כל אנש ובתר קדישותא

pyhitys jälkeen ja ihminen kaikki kanssa rauha jälkeen juoskaa .

דבלעדיה אנש למרן לא חזא:

näe ei Herrallemme ihminen ilman jota

Ajakaa takaa rauhaa jokaisen kanssa, ja sitä pyhitystä, jota ilman kukaan ei ole näkevä Herraamme.

15 והיותו זהירין דלמא אנש נשתכח בכון דחסיר

puuttuu joka teissä löytävä ihminen ettei että varuillanne olkaa ja .

מן טיבותא דאלהא או דלמא עקרא דמררא נפק עופיא

rypäleitä tuottaa katkeruuden juuri ettei tai Jumalan siunauksesta

ונהרכון ובה סגיאא נסתיבון:

saastuneet monet siinä ja vahingoittuisitte ja

Ja olkaa varuillanne, ettei kukaan löydä teistä sellaista, jolta puuttuu siitä Jumalan siunauksesta, tai ettei katkeruuden juuri tuota viinirypäleitä ja vahingoita teitä, ja sen kautta monet tule saastutetuiksi.

16 או למא אנש נשתכח בכון דזני ורפא איך עסו

Esau kuin säädytön ja huora että teissä löytyvä ihminen ettei tai .

דבחדא מאכולתא זבן בוכרותה:

esikoisuutensa myi ateriasta yhdessä joka

Tai ettei kukaan löytäisi teissä sellaista, joka on haureellinen ja moraaliton niin kuin Esau, joka yhdestä ateriasta myi esikoisuutensa.

17 ידעין אנתון גיר דאף מן בתרכן צבא הוא דנארת

perivä että oli tahtoi sen jälkeen myös että sillä te tiedätte .

בורכתא ואסתלי אתרא גיר לתיבותא לא אשכח כד

kun löysi ei peruuttamiselle sillä sijaa hylättiin ja siunaus

בדמעא בעה:

häntä pyysi kyynelissä

Sillä te myös tiedätte, että kun hän sen jälkeen tahtoi periä sen siunauksen, hänet hylättiin, sillä ei ollut sijaa peruutukselle, vaikka hän sen havaitessaan sitä kyynelin häneltä pyysi.

18 לא גיר אתקרבתון לנורא דיקדא ומתגשא אפלא

eikä myös kosketeltava ja palava joka tulelle lähestyneet sillä ette .

לחשוכא ולערפלא ולערורא:

myrskylle ja synkälle pilvelle ja pimeydelle

Sillä te ette ole lähestyneet sitä tulta, joka palaa ja on käsin kosketeltava, ettekä pimeyttäkään, tai sitä synkkää pilveä ja myrskytuulta.

Kreikassa tulen sijasta vuori, eli נורא on luettu טורא . Samoin kreikan tekstit eroavat jopa toisistaan käyttämällä eri pimeys-sanoja tässä jakeessa, eli kreikka ei voi mitenkään olla tämän tekstin alkulähde, kreikasta sanoja ei voi lukea väärin, tämä toistuu pitkän kirjettä.

19 ולא לקלא דקרנא ולקלא דמלא הו דהנון דשמעוהי

sen kuuli joka nämä että se sanojen äänelle ja sarven äänelle eikä .

אשתאלו דלא נתתוסף נתמלל עמהון:

kanssaan puhuttava lisättävä että joka pyysivät

Ettekä sitä sofarin ääntä ja niiden sanojen ääntä, jota nämä, jotka sen kuulivat, pyysivät, ettei heidän kanssaan enempää puhuttaisi.

20 לא גיר משכחין הוו למסיברו מדם דאתפקדו דאפן

jos että käskettiin että asiaa kestäämään oli pystyneet sillä ei .

חיותא תתקרב לות טורא תתרגם:

kivitetään vuori luokse lähestyy eläin

Sillä he eivät pystyneet kestäämään sitä, että käskettiin, "jos eläinkin lähestyy sitä vuorta, se kivitetään".

21 והכנא דחיל הוא חזוא דמושא אמר דדחיל אנא

minä pelkään että sanoi Moshe että näky oli kauhistuttava näin ja .

ורתית אנא:

minä vapisen ja

Ja sillä tavalla kauhistuttava oli se näky, että Moshe sanoi, että "minä pelkään ja minä vapisen".

22 אנתון דין אתקרבתון לטורא דצהיון ולמדינתא

kaupungille ja Tshion'in vuorelle olette tulleet mutta te .

דאלהא חיא לאורשלם דבשמיא ולכנשא דרבותא

joukon suuren kokoukselle ja taivaissa joka Jerusalemille elävä Jumalan

דמלאכא:

enkeliä

Mutta te olette tulleet lähelle Zionin vuorta, ja sitä elävän Jumalan kaupunkia, Jerusalemia, joka on taivaissa, ja suuren enkelijoukon kokousta.

23 ולעדתא דבוכרא דמתכתבין בשמיא ולא להא דינא

tuomari Jumalalle ja taivaissa kirjoitetut jotka esikoisen seurakunnan ja .

דכל ולרוחתא דכאנא דאתגמרו:

täydellistetty jotka vanhurskaiden hengille ja kaikkien

Ja sitä esikoisen seurakuntaa, jotka ovat kirjoitetut taivaissa, ja Jumalan, kaikkien tuomarin, ja niiden vanhurskaiden henkien, jotka on tehty täydellisiksi.

Suomalainen teksti puhuu jostain juhlijoukosta. Kreikan sana panegyris esiintyy LXX Hes.46:11, Hoos.2:11, Aamos 5:21 ja tässä, ei muualla. Koska LXX ei käytä sitä Mooseksen kirjoissa, joissa juhliä säädetään, sanasta tulisi ottaa käyttöön juhlan sijaan sen toinen merkitys, eli kokoontuminen. Ei siis välttämättä tarkoita juhlaa. Arameassa taas sana on sama sana, jota käytetään seurakunnasta pitkin uutta testamenttia, ja muuallakin.

Aramean seurakunta ולעדתא on luettu juhlijoukoksi yhden kirjaimen erolla; juhlijoukko ולעגתא.

24 ולישוע מצעיא דדיתקא חדתא ולרסס דמה דממלל

puhuu joka verensä pirsrottaminen ja uuden liiton välimies Jeshualle ja .

טב מן הו דהביל:

Havil'n se kuin hyvää

Ja Jeshuan, uuden liiton välimiehen, ja hänen verensä pirsrottamiseen, joka puhuu parempaa kuin Abelin.

25 אזדהרו הכיל דלמא תשתאלון מן מן דמלל עמכון אן

jos kanssanne puhuu joka -sta kuka kysytte ettette sen tähden varokaa .

גיר הנון לא אתפציו דאשתאלו מן מן דמלל עמהון

heidän kanssaan puhui joka -sta kuka kysyivät jotka pelastuneet ei nämä sillä

בארעא חד כמה חנן אן נשתאל מן מן דמלל עמן

kanssamme puhuu joka -sta joka kysymme jos me kuinka paljon yksi maassa

מן שמיא:

taivaista

Sen tähden varokaa, ettette kysy häntä, joka teidän kanssanne puhui, sillä jos nämä, jotka kysyivät häntä, joka heidän kanssaan yhden maan päällä puhui, eivät pelastuneet, kuinka paljon sitten, jos me kysymme häntä, joka puhuu kanssamme taivaista?

26 אינא דקלה ארעא אזיע השא דין מלך ואמר דתוב

taas että sanoo ja lupasi mutta nyt horjuu maa äänensä jonka sellainen .

חדא זבן אנא אזיע לא בלחוד ארעא אלא אף שמיא:

taivaat myös mutta maa ainoastaan ei horjutan minä aika yksi

Jonka äänestä maa horjuu, mutta nyt hän lupasi, ja sanoo, että vielä yksi hetki; minä aion horjuttaa, en ainoastaan maan, vaan myös taivaat.

27 הדא דין דאמר חדא זבן מחויא שוחלפא דהנון

näiden muutos osoittaa aika yksi sanoi että mutta tämä .

דמתזיעין מטל דעבידא אנון דנקוון הנון דלא מתזיעין:

horjuvat ei jotka nämä pysyvät että ovat tehty että koska horjuvat jotka

Mutta tämä, että hän sanoi, "yksi hetki", merkitsee muutosta: niiden, jotka horjuvat, koska ne ovat tehtyjä, että pysyisivät nämä, jotka eivät horju.

28 מטל הכיל דקבלן מלכותא דלא מתזיעא נאחוד

pysykäämme horjuva ettei kuningaskunta saaneet sen tähden koska .

טיבותא דבה נשמש ונשפר לאלהא בתחמצתא

kunnioituksessa Jumalalle miellytämme ja palvelemme siinä että siunaus

ובדחלתא:

palvonnassa ja

Sen tähden, koska me olemme saaneet sen kuningaskunnan, joka ei horju, pitäkäämme kiinni siitä siunauksesta, että siinä palvelemme, ja miellytämme Jumalaa kunnioituksessa ja ylistyksessä.

Kreikan tekstissä on taas tulkittu aramean sanoja väärin. Pelko on vain yksi merkitys sanalle dachlatha.

TgProv.9:10, ja muuallakin arameassa Jumalan pelko on יִרְאַת - jirath.

29 אלהן גיר נורא הו אכלתא:

kuluttava on tuli sillä Jumalamme .

Sillä meidän Jumalamme on se kuluttava tuli.

13:1 חובא דאחא נכתר בכון

teissä jatkakaa veljien rakkaus .

Jatkakaa veljesrakkautta teidän keskuudessanne.

2 ורחמתא דאכסניא לא תטעון בהדא גיר שוּו אנשא

ihmiset arvolliset sillä tässä eksyisitte älkää vieraiden ystävällisyys ja .

דכד לא רגישין נקבלון מלאכא:

enkelit saivat tietämättä kun jotka

Älkääkä eksykö pois siitä vieraanvaraisuudesta, sillä tämän kautta on ollut ihmisiä, jotka ovat olleet arvollisia ottamaan vastaan enkeleitä, tietämättään.

3 עהדו לאילין דאסירין איך הו דעמהון אסירין אנתון

te vangittuja kanssaan että hän kuin vangittuja jotka niille muistakaa .

אתדכרו לאילין דאליצין איך אנשא דבסרא לבישין

pukeutuneet ruumiinsa ihmiset kuin ahdistetut jotka näille muistelkaa

אנתון:

olette

Muistakaa niitä, jotka ovat vangittuja, kuin olisitte heidän kanssaan vangittuja. Muistelkaa niitä, joita ahdistetaan, kuin sellaiset ihmiset, jotka olette pukeutuneet heidän ruumiiseensa.

4 מיקר הו זווגא בכל וערסהון דכיא הי לזניא דין ולגירא

avionrikkajat ja mutta haureelliset on puhdas vuoteensa ja kaikessa avioliitto on kunnioitettava

דאן אלהא:

Jumala tuomitsee

Avioliitto on kaikessa kunnioitettava, ja heidän vuoteensa on puhdas. Mutta haureelliset ja avionrikkajat Jumala tuomitsee.

5 לא הוא רחם כספא רעינכון אלא נספק לכון מדם

mitään teille riittääköön mutta ajatuksenne rahaa rakastanut on ei .

דאית לכון הו גיר מריא אמר דלא אשבקך ולא ארפא

päästä irti enkä sinua hylkää en että sanoi Herra sillä hän teille on joka

בך אידיא:

käsi sinun

Älkää ajatuksissanne olko rahan rakastajia, vaan riittääköön teille se, mitä teillä on, sillä hän, Herra, sanoi, että "minä en sinua hylkää enkä päästä irti sinun kädestäsi".

6 ואית לן דנאמר תכילאית מרי מעדרני לא אדחל מנא

mitä pelkään en auttajani Herrani varmasti sanotaan meille on ja .

עבד לי ברנשא:

ihmisen poika minulle tekee

Ja me sanomme varmuudella, "minun Herrani on minun auttajani, en minä pelkää. Mitä ihminen voi minulle tehdä?"

7 הויתון עהדין למדברניכון אילין דמללו עמכון מלתא

sanaa kanssanne puhuneet jotka ne opettajillenne muistakaa te olkaa .

דאלהא אתבקו בשולמא דדובריהון ומרו בהימנותהון:

heidän uskollisuudessaan jäljitelkää ja heidän työnsä täydellistymisessä ajatelkaa Jumalan

Muistakaa opettajianne, niitä, jotka ovat puhuneet kanssanne Jumalan sanaa. Ajatelkaa heidän työnsä täydellistymistä, ja ottakaa mallia heidän uskollisuudestaan.

8 ישוע משיחא אתמלי ויומנא הויו ולעלם:

iankaikkisuudelle ja sama hän tänään ja eilen Messias Jeshua. .

Jeshua, Messias, on sama eilen ja tänään ja iankaikkisesti.

9 ליולפנא נוכריא ומשחלפא לא תתדברון שפיר הו גיר

sillä se kaunis johdatettavat ei muuttuva ja vieras opetukselle .

דבטיבותא נשרר לבותן ולא במאכלתא מטל דלא

ettei koska aterioissa eikä sydämилlemme vahvistusta siunauksen

אתעדרו אילין דהלכו בהין:

heissä vaeltaneet jotka nämä autetut

Älkää olko vieraiden ja vaihtelevien opetusten johdatettavia, sillä se on kaunista, että teidän sydämenne vahvistuvat siitä siunauksesta, eikä niistä aterioista, joista niissä vaeltaneet eivät ole tulleet autetuiksi.

10 אית לן דין מדבחא דלא שליט למאכל מנה להנון

heille siitä syötäväksi valta ei joka alttari mutta meille on .

דבמשכנא משמשין:

palvelevat ilmestysmajassa jotka

Mutta meillä on se alttari, josta niillä ei ole lupa syödä, jotka ilmestysmajassa palvelevat.

11 חיותא גיר הלין דמעל הוא דמהין רב כומרא לבית

huoneelle pappi suuri verensä on tuonut joka nämä sillä eläimet .

מקדשא חלף חטהא בסרהין יקד הוא לבר מן משריתא:

leiristä ulkona oli paloi lihassaan synti tähden pyhitetty

Sillä nämä eläimet, joiden veret on ylipappi tuonut siihen pyhitettyyn huoneeseen, syntien tähden, niiden liha poltettiin leirin ulkopuolella.

12 מטל הנא אף ישוע דנקדש לעמה בדמה לבר

ulkona veressään kansalleen pyhittää joka Jeshua myös tämä koska .

מן מדינתא חש:

kärsi kaupungista

Koska myös tämä Jeshua, joka omassa veressään pyhittää oman kansansa, kärsi kaupungin ulkopuolella.

13 ואף חנן הכיל נפוק לזתה לבר מן משריתא כד

kun leiristä ulkona luokseen menkäämme sen tähden me myös ja .

שקילינן חסדה:

häpeänsä kannamme

Ja sen tähden myös me, menkäämme hänen luokseen, leirin ulkopuolelle, kantaen hänen häpeäänsä.

14 לית לן גיר מדינתא דמקווא הרכא אלא לאידא

tuolle mutta täällä pysyvä joka kaupunki sillä meille ole ei .

דעתידא מסכינן:

odotamme tuleva joka

Sillä meillä ei ole täällä kaupunkia, joka pysyy, vaan me odotamme sitä, joka on tuleva.

15 ובאידה נסק דבחא דתשבוחתא בכלזבן לאלהא

Jumalalle ajat kaikessa ylistyksen uhrin uhratkaamme hänen kauttaan ja .

דאיתיה פארא דספותא דמודין לשמה:

nimelleen kiittäen huulten hedelmä on joka

Ja hänen kauttaan uhratkaamme koko ajan Jumalalle ylistyksen uhria, joka on hänen nimeään kiittävien huulten hedelmää.

16 ולא תטעון מרחמנותא ושותפותא דמסכנא בהלין גיר

sillä näissä köyhien avustamista ja hyväntekeväisyys unohtako älkääkä .

דבחא שפר אנש לאלהא:

Jumalalle ihminen kaunis uhri joka

Älkääkä unohtako hyväntekeväisyyttä ja köyhien avustamista, sillä sellaisten uhrien kautta ihminen on kaunis Jumalalle.

17 אתטפיסו למדברניכון ואשתמעו להון הנון גיר שהרין

valvovat sillä nämä heille alistukaa ja johtajillenne totelkaa .

חלף נפשתכון איך אנשא דיהבין חושבנכון דבחדותא

ilossa tilinne antavat jotka ihmiset kuin sielujenne puolesta

נהוון עבדין הדא ולא בתנחתא מטל דלא פקחא לכון:

teille hyödyllistä ei joka koska valituksessa eikä tämä tehkää olisivat

Totelkaa johtajianne ja olkaa heille kuuliaiset, sillä nämä valvovat teidän sielujenne puolesta, niin kuin sellaiset ihmiset, joiden on tehtävä tiliä. Tehkää tämä ilossa, eikä valituksessa, koska se ei ole teille hyödyllistä.

18 צלו עלין תכילינן גיר דתארתא טבתא אית לן

meille on hyvä omatunto että sillä luotamme yllemme rukoilkaa .

דבכלמדס צבינן דשפיר נתדבר:

johdatettu kauniin tahdomme asioissa kaikissa että

Rukoilkaa puolestamme, sillä me luotamme siihen, että meillä on kaikissa asioissa se hyvä omatunto. Me tahdomme olla johdatuksessa kauniisti.

19 יתיראית בעא אנא מנכון דתעבדון הדא דבעגל

pian että tämä tehkää että teistä minä pyydän runsaasti .

אתפנא לכון:

teille palaan

Minä pyydän erityisesti teiltä, että tämän teette, että palaisin pian teidän luoksenne.

20 אלהא דין דשלמא הו דאסק מן בית מיתא לרעיא

paimen kuolleet huoneesta nosti joka hän rauhan mutta Jumala .

רבא דמרעיתא בדמא דדיתקא דלעלם דאיתוהי ישוע

Jeshua on hän joka iankaikkisen liiton veressä lauman suuri

משיחא מרן:

Herramme Messias

Mutta rauhan Jumala, hän, joka nosti kuolleista sen lauman suuren paimenen, iankaikkisen liiton veressä, hänet, joka on Jeshua, Messias, meidän Herramme,

21 הו נגמורכון בכל עבד טב דתעבדון צבינה והו נסעור

valmistaa hän ja tahtonsa tekemään hyvä teko kaikessa täydellistää hän .

בן מדם דשפיר קדמוהי ביד ישוע משיחא דלה שובחא

kunnia jolle Messias Jeshua kautta edessään kaunis joka asia meissä

לעלם עלמין אמין:

amen iankaikkisesti iankaikkiselle

Hän tekee meidät täydellisiksi kaikissa hyvissä teoissa, tekemään hänen tahtoaan, ja hän valmistaa meissä niitä asioita, jotka ovat kauniita hänen edessään, Jeshuan, Messiaan kautta – jolle kunnia aina ja iankaikkisesti, amen!

22 בעא אנא דין מנכון אחי דתגרון רוחכון במלתא

sanassa henkenne kärsivällisiä että veljeni teistä mutta minä pyydän .

דבויאא מטל דבזעוריתא הו כתבת לכון:

teille kirjoittanut se lyhyesti koska lohdutuksen

Mutta teistä minä pyydän, veljeni, että olisitte pitkämielisiä siinä lohdutuksen sanassa, josta olen teille lyhyesti kirjoittanut.

23 דעו דין לאחון טימתאוס דאשתרי ואן בעגל נאתא

tulee hän pian jos ja vapautettu että Timotheos veljemme mutta tietäkää .

עמה אחזיכון:

teidät näkevä kanssaan

Mutta tietäkää, että meidän veljemme Timotheos on vapautettu, ja jos hän pian tulee, minä olen näkevä teidät hänen kanssaan.

24 שאלו בשלמא דכלהון מדברניכון ודכלהון קדישא

pyhät heidän kaikkien ja johtajienne heidän kaikkien rauhaa lähettäkää .

שאלין בשלמכון כלהון דמן איטליא:

Italiasta jotka he kaikki rauhassa lähettävät

Lähettäkää rauhaa kaikille teidän johtajillenne ja kaikille pyhille. Rauhaa lähettävät teille kaikki, jotka ovat Italiasta.

25 טיבותא עם כלכון אמין:

amen te kaikki kanssa armo .

Se siunaus olkoon teidän kaikkien kanssa, amen.